

bONUM PUBLICUM

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

2020. 4. MÁJUS

6

ERŐS TAGÁLLAMOKTÓL ERŐS
EURÓPÁBAN HISZÜNK – INTERJÚ
STEINER ATTILA ÁLLAMTITKÁRRAL

10

FRONTVONALBAN
AZ NKE HALLGATÓI

33

DIPLOMATAKÉPZŐ
PROGRAM INDUL

Megjelent, töltsse le ön is ingyenesen!

A munkaszerződés, a munkaviszony szinte minden ember életében jelen van, tartalma meghatározza az egyén egzisztenciális helyzetét, helyét, pozícióját a társadalomban.

Ez a tankönyv a magyar munkajogot dolgozza fel a szükséges európai közösségi jogi normákra történő hivatkozással. Az elméleti alapokon felül a jogalkalmazás, a gyakorlat bemutatására is hangsúlyt fektet.

www.ludovika.hu
Ludovika Egyetemi Kiadó

Tájékoztatjuk vásárlóinkat, hogy könyvesboltunk bizonytalan ideig zárva tart.
Kérjük, hogy könyvmegrendelési igényüket honlapunkon, a www.ludovika.hu oldalon jelezzék!

Ludovika Egyetemi Kiadó

13 Minőségi oktatás a virtuális térben

16 Állandóság és megújulás a továbbképzésben

24 150 éves a hivatásos katasztrófavédelem

ÚJ VILÁG KÖSZÖNTHET RÁNK A PANDÉMIA UTÁN?!

Mi vár ránk a járvány után, hogyan változik az életünk a koronavírus hatására? Sokszor tesszük fel barátainknak és magunknak is a kérdést, hiszen érezzük: soha nem lesz már olyan a világ, mint a pandémia előtt. Ami nem is baj, hiszen tudjuk: változtatni kell ahhoz, hogy például a minket körülvevő természeti környezet még sokáig fennmaradjon. A témáról egy átfogó írással jelentkezünk a májusi lapszámunkban, amelyben társadalomtudós, fenntarthatósággal foglalkozó szakember és hálózatkutató is kifejti gondolatait. A járvány egy, a korábbihoz képest lényegesen más „életformára” készítette a felsőoktatást is, amely úgy tűnik, megfelelően tudott alkalmazkodni a gyors változáshoz. A koronavírus-járvány a kétoldalú nemzetközi kapcsolatok felértékelődését is magával hozta, de a V4-együttműködés is tovább erősödött – mondta el lapunknak adott interjújában Steiner Attila. Az Igazságügyi Minisztérium államtitkára szerint az elmúlt időszak eseményeiből jól látszik, hogy gyorsan és hatékonyan nemzeti szinten lehetett fellépni a krízis idején. A távoktatás a kisebb kezdeti nehézségektől eltekintve jól működik a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen is, ahol a pozitív tapasztalatokból kiindulva várhatóan még több digitális megoldást alkalmaznak majd a jövőben a nélkülözhetetlen jelenléti oktatás megtartása mellett. Ezekben a hetekben az igazi hősök azonban azok az egyenruhás hallgatók, akiknek nemcsak a távoktatásban, de a haza szolgálatában is helyt kell állniuk határainkon és beföldön egyaránt. Nekik is kijár az egészségügyben dolgozók számára megfogalmazott elismerő szó: Köszönjük!

Adám
Szőr Ádám
felelős szerkesztő

TARTALOM 2020. MÁJUS

02	MOZAIK	18	HOGYAN TOVÁBB A KORONAVÍRUS UTÁN?	33	MAGYAR DIPLOMATAKÉPZŐ A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEMEN
06	„ERŐS TAGÁLLAMOKTÓL ERŐS EURÓPÁBAN HISZÜNK” – INTERJÚ STEINER ATTILÁVAL	21	VALÓS ÉS VALÓTLAN INFORMÁCIÓK SÚLYA VESZÉLYHELYZETBEN	36	TERMÁLVÍZKUTATÁS BAJÁN
10	JÁRVÁNY IDEJÉN IS SZOLGÁLNAK	24	MÁSFÉL ÉVSZÁZADA A TŰZOLTÁS ÉLVONALÁBAN	39	RENDSZERVÁLTÁS: AZ EGYHÁZAK SZEREPE
13	MINŐSÉGI OKTATÁS A VIRTUÁLIS TÉRBEN	27	FÓKUSZÁLT KÉPZÉSBEN A BIZTPOLOS HALLGATÓK	42	KOVÁCS RÓBERT: KLÍMAVÁLTOZÁS
16	ÁLLANDÓSÁG ÉS MEGÚJULÁS A TOVÁBBKÉPZÉSBEN	30	A NEMZETKÖZI POLITIKÁRA IS HATÁSSAL LEHET A COVID-19	43	KLÍMAVÁLTOZÁS – A TÉNYEK (DAVID ATTENBOROUGH – BBC 2019)
				44	EXIT – AVAGY NEM IS OLYAN ROSSZ HELY A POKOL...

MEGNYITOTTA DIGITÁLIS TANANYAGAIT AZ NKE A NAGYKÖZÖNSÉG ELŐTT

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem megrendelésére a Ludovika Egyetemi Kiadó készíti azokat az e-tananyagokat, amelyek évről évre több mint 70 ezer kormányzati és önkormányzati tisztviselő továbbképzését segítik elő. Az elmúlt években több száz e-tananyag készült el, amelyeket a távoktatási munkarend bevezetésével az NKE graduális képzésben részt vevő hallgatóin kívül a nagyközönség is igénybe vehet. Az eredetileg a közzolgálati továbbképzésekhez fejlesztett, önfejlesztésre is alkalmas, legmodernebb e-tananyagok a veszélyhelyzet ideje alatt a Ludovika Egyetemi Kiadó oldalán bárki számára hozzáférhető.

VARGA JUDIT: JÖHET AZ UTÁNPÓTLÁS!

A hamarosan induló Nemzetek Európája Karrierprogramról egyeztetett Varga Judit igazságügyi miniszter, Zupkó Gábor nagykövet, az Európai Bizottság budapesti képviselővezetője, valamint Koltay András rektor és Pröhle Gergely, a Stratégiai Tanulmányok Intézetének igazgatója. A programot az Igazságügyi Minisztérium és a Nemzeti Közzolgálati Egyetem közösen indítja idén szeptemberben. A fő cél, hogy Magyarország növelje az európai uniós intézményeknél dolgozó, megfelelő szakpolitikai ismeretekkel rendelkező, a hazai körülményeket, szempontrendszerrel jól ismerő szakemberek számát. A képzésre június elsejéig még lehet jelentkezni. További információ az egyetem honlapján.

ÉLÉGEDETTEK A HALLGATÓK A TÁVOKTATÁSSAL

Az NKE 1550 hallgatója töltötte ki azokat az anonim kérdőíveket, amelyeken a távolléti oktatás tapasztalatait és véleményeket lehetett megosztani az intézmény vezetőivel. A megadott tantárgyi dokumentumokat és feladatokat a véleményező nagy többsége teljesen megfelelőnek találta a tantárgy célja és tematikája szerinti önálló tanulás folytatására. A véleményezők több mint 90 százaléka szerint az oktatókkal folytatott e-mail-kommunikáció szintén megfelelő. A kérdőívet kitöltők kétharmada teljesen megfelelőnek, egyharmada pedig megfelelőnek találta az NKE távoktatási portál szolgáltatásait. A tanév végi távolléti ismeret-ellenőrzés (vizsga) módszerével a véleményezők 93 százaléka ért egyet.

ELISMERÉS A VTK DÉKÁNJÁNAK

A Belügyminisztérium a Víz tudományi Kar dékánjának, Bíró Tibornak arany fokozatú Köz Szolgálatáért Érdemjelet adományozott nagyra becsült és értékes szakmai tevékenységének elismeréseként. A kitüntetésben a belügyminiszter irányítása alatt álló szerveknél foglalkoztatási jogviszonyban álló személyek, ezen szervek munkáját segítő személyek, valamint a helyi önkormányzatok érdekében huzamos időn keresztül kimagasló közgazgatási tevékenységet végzők részesülhetnek. A Köz Szolgálatáért Érdemjel arany, ezüst és bronz fokozatban adományozható a rendvédelem és a közigazgatás érdekében huzamos időn keresztül végzett kiemelkedő munka elismeréseként.

ÚJ INFORMÁCIÓK VIZSGÁZTATÁSRÓL, SZAKDOLGOZAT-LEADÁSRÓL, GYAKORLATOKRÓL

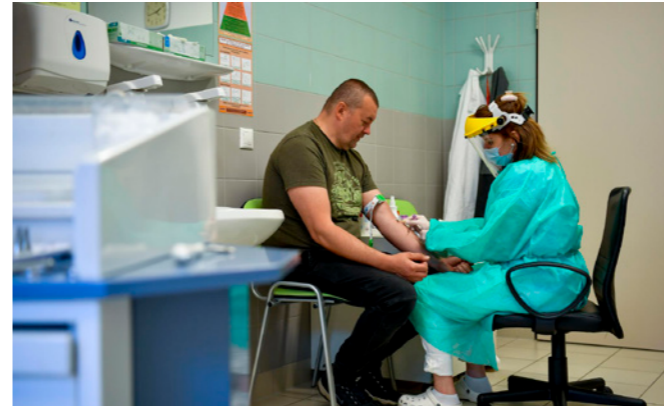
A Koltay András rektor által kiadott tájékoztató szerint a félév végi ismeret-ellenőrzés alapját jelentő feladat hallgató általi beadásának határidejét az oktató határozza meg azzal, hogy annak legkorábbi időpontja a szorgalmi időszak utolsó napja, legkésőbbi időpontja pedig a vizsgaidőszak kezdőnapjától számított 14. naptári nap lehet. A veszélyhelyzetre tekintettel a 2019/2020. tanév II. tanulmányi félévében a szakmai gyakorlat teljesítésére a tanév hátralévő részében a hallgató nem kötelezhető. Az egyetem május 15-ig hoz döntést arról, hogy a záróvizsgákat a hallgatók jelenlétével vagy távolléti írásbeli záróvizsgaként rendezik-e meg. A döntés karonként, képzésenként a záróvizsga eltérő módját is meghatározhatja. A doktori képzések esetén a képzés fokozatszerzési eljárásaiban a 2019/2020. tanév II. félévére tervezett komplex vizsgákat, műhelyvitákat, valamint a doktori értekezések védését és egyéb, jelenlétet igénylő eseményeket elhalasztják, ugyanez vonatkozik a habilitációs eljárások előadásaira és a nyilvános vitákra is.

EMLÉKEZÉS A HÍRES MAGYAR TÖRTÉNÉSZRE

Egy éve hunyt el John Lukacs, akinek életműve előtt az évforduló alkalmából konferencia tisztelgett volna a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen. Bár a rendezvényt a veszélyhelyzet miatt nem lehetett megtartani, Botos Máté, a PPKE Politológia Tanszékének vezetője és Pröhle Gergely, az NKE Stratégiai Tanulmányok Intézetének igazgatója kezdeményezésére sokan vállalták, hogy a professzorhoz fűződő emlékeiket, gondolataikat egy rövid írásban foglalják össze, amelyek az egyetem honlapján olvashatóak. A megemlékezők között van a többi között Ablonczy Balázs, az MTA BTK Történettudományi Intézet főmunkatársa, David Contosta, a Chestnut Hill College történelem professzora, Jeszenszky Géza történész, egykori külügy-miniszter, Orbán Balázs, a Miniszterelnökség stratégiai és parlamenti államtitkára, valamint Horkay Hörcher Ferenc, az NKE egyetemi tanára. A tervek szerint jövő év elején nagyszabású nemzetközi konferencián emlékeznek majd meg a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen a híres magyar történész munkásságáról, akinek relikviáit az NKE gondozza majd.

A LUDOVIKA EGYKORI PARANCSNOKA FESTMÉNYEN TÉRT VISSZA

A Ludovika Akadémia egykori parancsnokát, Siegler Konrád tábornokot ábrázolja az a festmény, amely a család kérésére kapott helyet a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen. Az alkotást sokáig bújatták, a rendszerváltozás után még sehol nem állították ki. A címzetes gyalogsági tábornok 1913. március 1-től mintegy másfél éven át töltötte be a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia parancsnoki beosztását. Ebben az időszakban indították be a korábban nem létező honvéd tüzértiszt képzést. A festmény átadóján Koltay András rektor a ludovikás szellemiség megőrzésének fontosságát hangsúlyozta, amelyre kiemelt hangsúlyt fektet az intézmény. Csikány Tamás ezredes, tudományos rektorhelyettes a tüzértisztképzés fontosságát emelte ki, tekintve, hogy ő maga is tüzéerként végzett. Az alkotás a család fiatal rokona, az NKE oktatója, Mártonffy Balázs közreműködésével került az egyetemre. A festmény Siegler Konrád egykori parancsnoki szobájában, a jelenlegi rektori irodában kapott helyet.

ORSZÁGOS SZŰRŐPROGRAMOT INDÍTOTT A SEMMELWEIS EGYETEM

Május 1-jén, a világon elsőként átfogó, reprezentatív szűrővizsgálatot indított a Semmelweis Egyetem az Innovációs és Technológiai Minisztérium támogatásával, egyebek mellett azért, hogy pontos képet kapjanak a járvány kiterjedéséről. Az országos mintavételt a budapesti Semmelweis Egyetem, valamint a pécsi, szegedi és debreceni orvosegyetem végzi 7 régióban, több mint 17 ezer, a KSH által meghatározott állampolgáron. A meghívottakon óriási a felelősség, ugyanis egy vizsgált személy a családján kívül legalább 500-1000 honfitár-

sat képvisel, ezért Merkely Béla, a Semmelweis Egyetem rektora a járványügyi kutatáson való részvételre buzdítja az érintetteket annak érdekében, hogy minél pontosabb kép alakulhasson ki a magyar társadalom koronavírus-fertőzöttségéről. Az NKE arra kéri egyetemi polgárait, hogy aki a KSH-tól értesítést kapott, mindenféleképpen vegyen részt a programban!

ÚTMUTATÓ A NYELVVIZSGA ALÓL MENTESÍTETT DIPLOMÁSOK RÉSZÉRE

Az NKE honlapjáról letöltött elektronikus formanyomtatványon, a tanulmanyi@uni-nke.hu e-mail-címre küldve jelezheti igényét az oklevél átvételére az intézmény már záróvizsgát tett volt hallgatója. Az intézmény a jogosult által megadott elektronikus címen jelzi az oklevél kézbesítésének várható időpontját és az oklevél kézbesítésének lehetséges módjait. Valamennyi hallgató/volt hallgató mentesül az előírt nyelvvizsga-kötelezettség teljesítése alól, aki 2020. augusztus 31-ig sikeres záróvizsgát tesz vagy tett, de az oklevél megszerzésének feltételéül előírt nyelvvizsgát nem abszolválta. A mentesség érvényes a régi főiskolai és egyetemi képzésekre, a felsőoktatási szakképzésre, az alapképzésre, a mesterképzésre és az osztatlan képzésre is.

HÁROM ÉVTIZEDE ALAKULT MEG A SZABAD ORSZÁGGYŰLÉS

Ünnepi ülésen emlékezett meg az Országgyűlés Magyarország népképviselői rendszerének harminc évvel ezelőtti visszaállításáról. A három évtizeddel korábbi első parlamenti ülés május 2-án, a régi parlamenti szokások szerint zajlott. A jeles évforduló és a rendszerváltás utáni első szabad parlament a Nemzeti Közzolgálati Egyetemhez is köthető, hiszen az intézmény volt főtitkára is tagja volt a harminc évvel ezelőtti megválasztott Országgyűlésnek. Horváth József az MDF legfiatalabb országgyűlési képviselőjeként, ezáltal pedig az Országgyűlés jegyzőjeként vett részt a rendszerváltás utáni első szabadon választott parlament munkájában.

„ERŐS TAGÁLLAMOKTÓL ERŐS EURÓPÁBAN HISZÜNK”

„A koronavírus-járvány a kétoldalú nemzetközi kapcsolatok felértékelődését is magával hozta, de a V4-együtműködés is tovább erősödött” – mondta el a punknak adott interjújában Steiner Attila. Az Igazságügyi Minisztérium európai uniós ügyekért felelős államtitkára szerint az elmúlt időszak eseményeiből jól látszik, hogy gyorsan és hatékonyan nemzeti szinten lehetett fellépni a krízis idején, és ez is a Magyarország által képviselt „erős nemzetállamok – erős Európa” vízióját erősíti.

- A koronavírus-járvány az egész világot érinti, így az Európai Unió országaiban is jelentősen megváltoztatta az állampolgárok mindennapi életét. Hogyan befolyásolja mindez azt a munkát, amelyet az Igazságügyi Minisztériumban végeznek? Gondolok itt elsősorban arra, hogy a nemzetközi diplomáciában különösen nagy szerepe van a személyes kontaktusoknak, amiből most nyilván jóval kevesebbre van lehetőség.

Az uniós érdekérvényesítésben kiemelt fontossággal bírnak a személyes kapcsolatok. Az uniós jogalkotást is hús-vér uniós tisztviselők végzik, így a véleményvezérek beazonosításával és a személyes meggyőzéssel sok mindent el lehet érni. Ebben az időszakban viszont az emberi életek védelme és a járvány megállítás érdekében mindenki kénytelen a lehető legalacsonyabb szintre csökkenteni a fizikai találkozók számát. Az élet azonban nem áll meg, így számtalan, a személyes érintkezést helyettesítő formában visszük tovább uniós érdekeink napi képviseletét. Európai uniós ügyekért felelős államtitkárként részt veszek az Európa Tanács videokonferencia-ülésein és azok folyamatos előkészítésében,

továbbra is tartok online tájékoztatást a Budapestre akkreditált uniós nagyköveteknek, hogy a kiemelten fontos magyar ügyekkel, álláspontokkal kapcsolatban informáljam az uniós tagállamokat. Emellett gyakran egyeztetek uniós kollégáimmal telefonon is.

- A kialakult járványügyi helyzetben miként zajlik a mindennapi munkavégzés az Európai Unió különböző szerveinél?

A koronavírus-járvány erőteljesen befolyásolja az európai intézmények működését: Brüsszelben általános kijárási tilalmat vezettek be, és olyan új, a hatékony munkavégzéshez elengedhetetlen megoldások kialakítására került sor, mint a videokonferenciák, a távszavazás vagy a távmunka. Az Európai Bizottságban a biztosok kollégiuma is videokonferencia formájában tartja üléseit. A Tanácsban munkacsoporti szinten a legtöbb szakértői egyeztetést törölték, vagy későbbre halasztották, és csak a legfontosabb üléseket – ilyenek a tagállamok brüsszeli állandó képviselőinek heti rendszerességű ülései – tartják meg, a miniszteri szintű egyeztetések videokonferencián zajlanak. Az Európai Parlament a szakbizottsági, frakció- és plenáris ülései megtartásának érdekében online megoldásokkal próbálkozik. A koronavírus elleni küzdelemben azonban eddig a tagállamok játszották a kulcsszerepet: a nemzeti kormányok hozták meg azokat a – helyi viszonyokhoz leginkább illő – sürgősségi intézkedéseket, amelyek a járvány megfékezését, az emberek és a gazdaság megóvását elősegítik. A válságból való gazdasági kilábaláshoz azonban az Európai Uniónak is fontos szerepet kell betöltenie.

- Hogyan valósul meg az együttműködés az EU-tagországok között a járvány megfékezésében? Van-e egységes, összehangolt fellépés például a V4-országok esetében?

Úgy látom, hogy mind az uniós szervek, mind a tagállamok gyorsan alkalmazkodtak az új helyzethez. A válság jellegéből adódott, hogy a szomszédos tagállamok szorosabban együttműködtek egymással, a bilaterális kapcsolatok ismét felértékelődtek. Az Európai Bizottság alapvetően stratégiai keretet tud nyújtani a tagállami járványügyi intézkedések lazítására irányuló döntésekhez, és nem szabad siettetnie azok meghozatalát. A visegrádi országok közötti egyeztetések és információcsere folyamatos, Varga Judit igazságügyi miniszter asszony például az Általános Ügyek Tanácsának legutóbbi, a COVID-19-járvány kezelésével foglalkozó videokonferencia-ülését megelőzően egyeztetett V4-es »

Steiner Attila államtitkár Varga Judit miniszter és Bóka János államtitkár társaságában egy videokonferencián

kollégáival. A mostani helyzetben a V4-koordináció minden eddiginél fontosabb az uniós érdekvédelem területén.

● **Véleménye szerint hogyan tudnak kilábalni Európa és a világ országai a járványhelyzet adta krízisből? Az egészségügyi mellett ma sokan gazdasági katasztrófát is vizionálnak.**

Végső megoldást a koronavírus elleni oltás fog jelenteni, addig meg kell tanulnunk valamilyen szinten együtt élni a járványhelyzettel. Magyarországon az időben bevezetett szigorú intézkedéseknek köszönhetően sikerült a járvány terjedését kordában tartani, az átmeneti intézkedések esetleges lazításában fontos példával szolgál számunkra Ausztria, illetve a járvány lefutásában előtűnk járó nyugati tagállamok. A gazdaság helyreállítása kapcsán látszik, hogy a nemzeti költségvetések mellett fontos szerepet jut majd az EU helyreállítási alapjának, amelynek részletein jelenleg is dolgozik az Európai Bizottság. Gyors, megfelelő nagyságú és a meglévő eszközökre építő intézkedésekre van szükség, a jelenlegi helyzetben nem elfogadható egy több évig elhúzódó uniós döntéshozatal.

● **Nemrég született egy nyilatkozat 13 uniós tagállam részvételével a többi között arról, hogy veszélyhelyzetre hivatkozva**

sem lehet fellépni a jogállamiság és a szabad sajtó ellen. Ehhez hazánk is csatlakozott. Miért tartja ezt fontosnak?

Tekintettel arra, hogy a jogállamiság és a szabad sajtó alapelveinek tiszteletben tartását mi is osztjuk, több további tagállammal egyetemben mi is csatlakoztunk a nyilatkozathoz. Sajnálatos, hogy egyes tagállamok a veszélyhelyzet kellős közepén is megosztottságot szítanak az együttműködés helyett, illetve ki szeretnék sajátítani a jogállamiság alapelveit. A Magyarország ellen megfogalmazott vádak nem érték el céljukat, hiszen április 29-én az Európai Bizottság alelnöke hivatalosan is elismerte, hogy a koronavírus-törvény nem ellentétes az uniós joggal. Az Európai Bizottság állásfoglalása rávilágított, hogy alapos jogi érveléssel, tárgyilagos hozzáállással megdönthetők a kettős mércén alapuló vádak. Mi továbbra is nyitottak vagyunk a nyílt, tiszta és objektív párbeszédre a tagállamok által a koronavírus elleni védekezés érdekében bevezetett intézkedésekről. Abból azonban ez után sem fogunk engedni, hogy jelenleg az emberek egészségének, biztonságának és megélhetésének védelme a legfontosabb.

● **Az elmúlt években az EU-n belül jelentős véleménykülönbségek alakultak ki a szervezet jövőjét illetően. Az egyik törésvonal**

az Európai Egyesült Államok víziója és a nemzetállamok erősítése mentén húzódott. Elképzelhető-e, hogy a jelenlegi válság utat nyithat a kompromisszumos megoldásnak?

Egy átfogó, több évig tartó Európa jövője konferenciasorozat keretében tervezik az uniós intézmények és tagállamok annak megvitatását, hogy milyen irányban haladjon tovább az Európai Unió. Magyarországot nyitott egy ilyen átfogó tárgyalásra. Hazánk az erős tagállamoktól erős Európában hisz, nem pedig egy utópikus Európai Egyesült Államokban, és bízom benne, hogy a járvány okozta válságból az Unió és a tagállamok levonják a megfelelő tanulságokat. A koronavírus-járvány rávilágított arra, hogy gyorsan és hatékonyan nemzeti szinten lehetett fellépni a krízis idején, ez is az általunk képviselt „erős nemzetállamok – erős Európa” vízióját erősíti. Az Európai Unió jövőbeli működésének és sikerességének alapfeltétele, hogy minden alkotóeleme, a tagállamok és az uniós intézményrendszer is a saját feladataira kell hogy koncentráljon a talaj nélküli föderalista törekvések öncélú, ideológiai alapú erőltetése helyett.

● **Hogyan látja rövid és középtávon az uniós bővítés esélyeit, lehetőségeit?**

Nagy lépést tett az EU a bővítés tekintetében, hiszen a tagállamok március végén úgy határoztak, hogy meg lehet kezdeni a csatlakozási tárgyalásokat Észak-Macedóniával és Albániával. Ez egy fontos fejlemény, hiszen tavaly ősszel még nem kaptak zöld lámpát ezek az országok. Várhelyi Olivér bővítésért felelős biztos vezetésével azonban sikerült átdolgozni a csatlakozási tárgyalások stratégiáját, így a korábbi metódustól eltérő, dinamikusabb tárgyalási folyamatnak köszönhetően már teljes körű támogatást élvezett a két ország tárgyalásainak megkezdése. Véleményem szerint az integráció hitelességének megőrzése érdekében az első csatlakozási tárgyalást a lehető leghamarabb meg kell tartani, hiszen mind Észak-Macedónia, mind Albánia teljes mértékben készen áll erre.

Fontos, hogy mindemellett ne lassuljanak le a csatlakozási tárgyalások Szerbiával és Montenegróval sem. Ezekkel az országokkal is új tárgyalási fejezeteket kell nyitni, hiszen utójára 2018 végén nyílt új fejezet a tárgyalási folyamatban. Stratégiai érdekünk, hogy az európai integráció továbbra is hiteles, követendő útként álljon a nyugat-balkáni országok előtt.

● **Bár a koronavírus-járvány mellett jóval kevesebbet hallunk a közbeszédben és a médiumokban a migrációról, mint korábban, gondolom maga a probléma továbbra is aktuális. Milyen lehetőségeket lát arra, hogy ezen a területen is jelentős előrelépés legyen a következő időszakban?**

Március óta, a koronavírus-járvány európai kitörésével szinte egy időben komoly migrációs nyomás hárult Görögországra.

A görög kormány a határvédelem biztosítása érdekében segítséget kért az Európai Uniótól, amelyre válaszul a tagállamok 350 millió euró azonnali támogatást szavaztak meg. Ezenfelül Magyarország felajánlotta, hogy a Frontex keretében 65 főt biztosít a görög határ védelmére. Reményeim szerint, bár 2015-ben az európai tagállamok többsége elítélte Magyarországot a határvédelmi intézkedései miatt, a mostani, Görögországra háruló nyomás és az annak enyhítésére irányuló gyors uniós reakció egy újfajta hozzáállás irányába mutat. Reméljük, hogy ez az újfajta megközelítés fog megjelenni a Bizottság tavasz végére várható migrációs javaslatában is.

● **Mi a véleménye a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen zajló oktatási-képzési tevékenységről? Az igazságügyi tárca hogyan tudja ezt segíteni?**

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem átfogó szakkínálatával, képzéseivel, folyamatosan fejlődő kampuszával 2011-es megalakulása óta hazánk egyik kiemelkedő felsőoktatási intézményévé vált. Célunk, hogy minden területen segítsük az egyetem hallgatóit, éppen ezért idén szeptemberben útjára indul az Igazságügyi Minisztérium és az NKE közös szervezésében a Nemzetek Európája Karrierprogram. A Magyarországon egyedülálló, hat hónapos képzés célja, hogy felkészítse a résztvevőket az európai uniós tisztviselői pályára. Magyarország kiemelt érdeke, hogy minél több felkészült magyar szakember helyezkedjen el az uniós intézményekben. Tapasztalatból mondhatom, hogy a személyes és a szakmai fejlődést is rendkívüli módon segíti néhány, Brüsszelben eltöltött év, ezért minden érdeklődőt buzdítok, hogy jelentkezzen, és használja ki a program nyújtotta lehetőségeket.

● **Még a járvány kitörése előtt előadást tartott az NKE hallgatóinak az uniós érdekvédelemről. Hogyan lehetne ezt az együttműködést tovább fejleszteni?**

Fontosnak tartom, hogy az Európai Unió iránt érdeklődő hallgatóknak lehetőségük legyen testközelből megismerni a hazai uniós munkát, így örömmel vállaltam a felkérést és tartottam előadást a hatékony uniós érdekvédelemről. A Nemzetközi és Európai Szakkollégiummal együttműködésben egy egész félévre kiterjedő előadás-sorozatot tervezünk, amely elméleti és gyakorlati foglalkozásokat is tartalmaz, hiszen államtitkárságunk az uniós témák teljes spektrumát lefedi. Sajnálatos módon a koronavírus-járvány miatt el kellett halasztani az előadás-sorozat további alkalmait, azonban bízom benne, hogy amint visszatérünk a megszokott kerékvágásba, folytatni tudjuk a képzési tevékenységet. ●

Járvány idején is szolgálnak

A koronavírus-járvány miatt elrendelt veszélyhelyzetben a Nemzeti Közszerológati Egyetemen is távolléti rendszerben történik az oktatás. Amíg azonban a civil hallgatók szinte kizárólag otthonról végzik feladataikat, az egyenruhásoknak – akik tisztjelöltek is egyben – speciálisabb teendőik is vannak.

Az intézmény Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának, Rendészettudományi Karának, valamint az utóbbihoz tartozó Katasztrófavédelmi Intézetének hallgatói március 13-a óta látják el elsősorban határrendészeti feladatokat. A rendőrtisztjelöltek az osztrák és a szlovén határ mentén segítik a rendőrség munkáját a teher- és személyforgalom beléptetésével kapcsolatban. Három napon keresztül, napi tizenkét órában szolgálnak, majd hat pihenőnap áll rendelkezésükre. A tisztjelöltek folyamatosan, 80 fős váltásban érkeznek az átkelőhelyekre: 28 hallgatót Hegyeshalomra,

52-t pedig a délnyugati határ többi pontjára vezényelnek. Idegen nyelvi tudásuk miatt fontos szerepük van a külföldi állampolgárokkal való kommunikációban. A nappalos, illetve éjszakai műszakokban eltérő a leterheltségük, minden parancsnok igyekszik az éjszakaiakat gyorsabban leváltani. A Ludovika TV-nek nyilatkozó Duhaj Áron hallgató elmondta, hogy nagyon más a gyakorlati megvalósítása a teher- és a személyforgalom beléptetésének. Előbbi esetében fontosabb az idegen nyelvi tudás, utóbbi esetében pedig a türelmes hozzáállás, hiszen számos belépő személy esetében kell házi karantént elrendelni, amit nem mindenki fogad el könnyen. A rendőrtisztjelölt hallgató szerint a veszélyhelyzet egy nagyon jó tanulási lehetőség is számukra, hiszen a gyakorlatban, élesben próbálhatják ki magukat. „Megtapasztalhatjuk, hogy milyen az egyetemen kívüli munka, és ez szinte minden hallgatótársamnak nagy élmény” – fogalmazott Duhaj Áron. Ruzsinkó Zsolt elsőéves tisztjelölt szerint, ha száz emberből csak egynek tudnak segíteni, már akkor is megérte az áldozat, amely a szolgálattal jár. A komoly megterhelést jelentő szolgálatteljesítés ellenére az oktatás egy percig nem állt meg a Rendészettudományi Karon sem, amelynek hallgatói is távoktatásban folytatják a tavaszi szemesztert. Az egyetemen

eddig elsajátított ismeretek különösen jól jönnek most számukra, például az intézkedéstaktika anyagának használata nagyban segíti a rendőrtisztjelöltek munkáját. A honvédtisztjelöltek a horvát és a szerb határ mentén, alapvetően a rendőrség tehermentesítése érdekében teljesítenek szolgálatot. Feladataik közé tartozik például a járőrtevékenység; vasúti biztosítás, illetve ellenőrzés, azaz a bejövő tehervonatok átvizsgálása; magasfigyelőpontokról a határ túloldalának őrzése, azaz illetéktelen személy határátlépésének megakadályozása, valamint a határzár védelme rongálás ellen. A HHK hallgatói a rendőrtisztjelöltekhez hasonlóan szintén két műszakban, éjszakai, valamint nappalos munkarendben teljesítenek szolgálatot. Az utóbbi általában reggel fél 5 körüli keléssel indul, 5 óra 15 perckor fegyverfelvétel, majd pedig fegyverzet-ellenőrzés, félórás eligazítás következik. Teherautóval szállítják ki őket a szolgálati helyre, ám az ott teljesítendő feladat folyamatosan változik, a teljesített tizenkét óra után pedig minden felszerelést leadnak. Surman Dávid honvédtisztjelölt elmondta, hogy mind a honvédtisztek, mind a rendőrtisztek nagyon segítőkészek, és nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy minél otthonosabban mozogjanak a határon a hallgatók is. Úgy érzik, támogató, összetartó közösséget alkotnak, oktatóik megértőek, segítőkészek a félév abszolválásában. A helyzethez nem volt nehéz hozzászokniuk, az egyetemen tanultak gyakorlati alkalmazására jó lehetőséget biztosít a krízishelyzet. Azt mondják, „most jó katonának »

KÖSZÖNET A RENDŐRTISZTJELÖLTEKNEK

A Nemzeti Közszerológati Egyetem rektora és a Rendészettudományi Kar dékánja köszöntötte április 24-én, Szent György napján a határról hazaérkező rendőrtisztjelölteket. A másodéves hallgatók a magyar–osztrák határon, elsősorban a hegyeshalmi határátkelőhelyen teljesítettek szolgálatot, amivel a Készenléti Rendőrség munkáját segítették. A hazaérkező hallgatók valamennyien rendészeti szakirányosak, és a belépő személy- és áruforgalom ellenőrzése volt a feladatuk, amelyet 12 órás szolgálatban teljesítettek, nappali és éjszakai váltásban. Koltay András rektor elmondta, hogy a tisztjelöltek által végzett munka egy nagyon fontos és nemes szolgálat. Kiemelte, hogy szakmai és idegen nyelvi tudásukkal, valamint emberségükkel a hallgatók sokat tudnak segíteni a hazának a veszélyhelyzet kezelésében. Orbán Balázs, a Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai államtitkára rendőri és egyetemi vezetők társaságában május közepén látogatta meg a magyar–osztrák határon szolgálatot teljesítő rendőrtisztjelölteket. A miniszterhelyettes elmondta, hogy a Rendészettudományi Kar hallgatói nap mint nap nagy kötelességtudatról tesznek tanúbizonyságot, és a nehéz szolgálatot is viszonylag derűsen fogadják. Szerinte ez egy jó tanulási lehetőség is a számukra, hiszen éles helyzetben helytállva látnak bele a gyakorlati működésbe, ráadásul nagyban segítik a Készenléti Rendőrség tagjainak munkáját. A hallgatók jelenlegi csoportja már hatodik alkalommal vesz részt Hegyeshalomnál a határellenőrzésben. Ruzsonyi Péter bv. dandártábornok szerint jó körülmények között végzik munkájukat a hallgatók, akikben megvan az elszántság, az akarat a közel sem könnyű feladat elvégzésére.

lenni”, hiszen nincs életveszélyes helyzet, azonban mégis komolyan kell venni a szolgálatteljesítést. A határra történő vezénlyésük előtt kaptak egy egyhetes határfelkészítést, ahol nagy tapasztalattal rendelkező oktatók adták át a szükséges tudást. Az egyetemi tanulmányok során nemcsak testben, hanem lélekben is felkészülnek a hivatás adta nehézségekre, az olyan tantárgyak ismeretei, mint például a katonai pszichológia, sokat segítenek abban, hogy mentálisan is megfelelően tudják kezelni a helyzetet.

A szervezeten belül a Rendészettudományi Karhoz tartozó Katasztrófavédelmi Intézet hallgatói is részt vesznek a különleges jogrendben. A tisztjelölteknek március 13-tól a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságokon kell szolgálatot ellátniuk különböző munkakörökben. „Ez a mi esetünkben a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóságot jelenti, pontosabban a Polgárvédelmi Főfelügyelőségen végzünk feladatokat” – fogalmazott Német Alexandra. A KVI hallgatója elmondta, hogy ezek közé tartozik például a döntés-előkészítés, különböző adatgyűjtések, információk összesítése, kapcsolattartás a társhatóságokkal, valamint szükség esetén külső helyszíni munkavégzés is szerepel a repertoárban. Ezeket – a jórészt adminisztrációs – feladatokat napi öt órában végzik, hétfőtől péntekig, hivatali munkarendben. A hallgatók

tapasztalatai ezen a területen is pozitívak, egyből kollégaként fogadták, és felelősségteljes munkavégzést igénylő feladatokkal bízták meg őket. Minden reggel eligazítással kezdődik a szolgálat, ahol kiosztják a feladatokat, azonban napközben állandó készenlét szükséges, mivel bármikor jöhet egy új adatszolgáltatás, amelyet precízen, időre kell továbbítani.

A koronavírus-járvány nem mindennapi helyzet elé állítja társadalmunk minden tagját. A felsőoktatásban távoktatásban zajlik a képzés, a munkavállalók többsége home office-ban dolgozik. A haza és az állampolgárok védelméről gondoskodó, rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tagjai kiemelt szerepet játszanak mindennapjainkban. Az NKE tisztjelöltjei számára a távoktatásban megvalósuló tanulmányi kötelezettségek mellett megjelenő szolgálati feladatok teljesítése pluszterhelést jelent, amely még komolyabb rendezettséget, felkészültséget igényel. Az a szakmai, gyakorlati tapasztalat azonban, amelyet a veszélyhelyzetben betöltött munkakör által kapnak, nemcsak eddigi tudásuk elmélyítése szempontjából fontos, hanem hasznos lehet további egyetemi tanulmányaik során is. ●

Szöveg: Pap Melinda • Fotó: honvedelem.hu, Szaló Roland, KVI

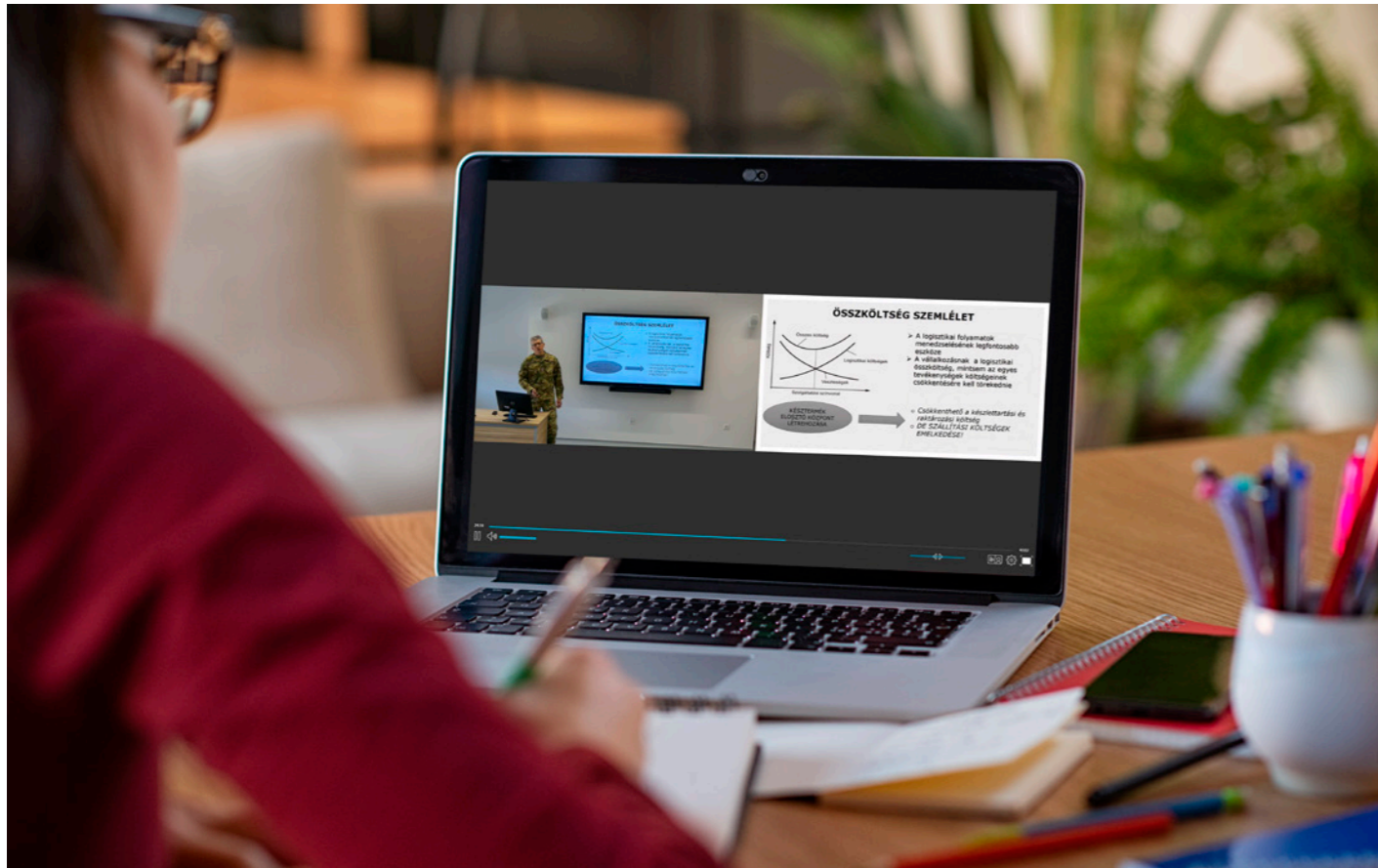
MINŐSÉGI OKTATÁS A VIRTUÁLIS TÉRBEN

A koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzetben a felsőoktatás is távoktatási munkarendre állt át, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen is távoktatás formájában történik a képzés. Bár az intézmény kapui fizikailag bezáródtak, az online terei a korábbi fejlesztéseknek is köszönhetően gyorsan megnyíltak a hallgatók és oktatók előtt. Az elmúlt időszakban megszerzett tapasztalatokat pedig jól lehet majd hasznosítani a jövőben, például az egyetem kreatív tanulás programjában.

Bár az online oktatásnak voltak alapjai és előzményei az intézményben, a távoktatásra való teljes átállás mindenkit új kihívás elé állított, legyen szó hallgatóról, oktatóról, dolgozóról vagy vezetőről. Az egyetemen létrejött Járványügyi Operatív Törzs egy külön albizottsága (JOTOB) foglalkozik mind a mai napig a távoktatás feltételeinek megteremtésével, a gördülékeny működés, a félév ilyen formában való befejezésének

biztosításával. Áprilisban 1550 hallgató töltötte ki azokat az anonim kérdőíveket, amelyeken a távoktatás tapasztalatait és véleményeket lehetett megosztani az intézménnyel. A megadott tantárgyi dokumentumokat és feladatokat a véleményezőik nagy többsége teljesen megfelelőnek találta a tantárgy célja és tematikája szerinti önálló tanulás folytatására. A véleményezőik több mint 90 százaléka szerint az oktatókkal folytatott e-mail-kommunikáció szintén megfelelő. A kérdőívet kitöltők kétharmada teljesen megfelelőnek, egyharmada pedig megfelelőnek találta az NKE távoktatási portáljának szolgáltatásait. A tanév végi távoktatási ismeret-ellenőrzés (vizsga) módszerével a véleményezőik 93 százaléka értett egyet.

Galambosi Beatrix közgazdálkodás és közpolitika mesterképzés szakos hallgató szerint zökkenőmentesen történt a digitális oktatásra való átállás, amely a rendelkezésre álló rövid idő tükrében a lehető legjobban, hallgatóbarát módon valósult meg. „Az ismeretanyagok elsajátításához több platformon rendelkezésre állnak a tananyagok, amelyeket az oktatók közérthetően készítettek el” – mondja az ÁNTK hallgatója. Végzősként úgy gondolja, hogy a leoptimalisabb számonkérés zajlik, hiszen közben a diplomamunkával is tud haladni. Tapasztalatai szerint az oktatók megfelelő elvárásokat támasztanak a hallgatók felé, problémák esetén pedig készségesen segítenek, akár online is. Mészáros Tamás elsőéves, közgazdálkodás és közpolitika mesterszakos hallgató szerint a webinarium és az ahhoz tartozó honlap országos szinten is párját ritkítja, nagyon innovatív megoldásnak tartja. Ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, »

hogy sok esetben csak egyetlen beadandó dolgozatot kérnek a tanárok, holott célszerűbb lenne az online oktatás miatt a folyamatos számonkérés megvalósítása. Egy neve elhallgatását kérő nemzetközi biztonság- és védelempolitika mesterszakos hallgató úgy véli, a megtartott órák száma kicsit alacsony náluk, ugyanakkor az oktatók rugalmasak a helyzetre való tekintettel, és olyan határidőket adnak, amelyek abszolválhatók a diplomamunka írása mellett is.

„A hirtelen átállás mindenki számára megterhelő, de a kollégákkal való együttműködés, a közös problémamegoldás és információcsere rengeteg pozitív élményt ad, a tapasztalatokból pedig folyamatosan építkezhetünk” – mondta el lapunk érdeklődésére Bartók András, az ÁNTK oktatója. Szerinte a hallgatók sincsenek egyszerű helyzetben, ennek ellenére folyamatosan küldik a feladatokat, követik az előadásokat akár munka vagy szolgálat mellett – fogalmaz az egyetemi tanársegéd. Úgy véli, hogy a központilag felvett webinariumok vagy az Eduhome rendszerbe beküldött videók feltöltésének tárhelye kitűnő megoldás, a technikus és admin kollégák segítségével mindez gyorsan megvalósítható. Jelenleg a digitális lét egyik legnagyobb kihívását számára

a robbanásszerűen megugrott e-mail-kommunikáció jelenti. Bartók András remek lehetőségnek tartja a távoktatás hosszú távon való beépülését az oktatási rendszerbe. „Nyilván nem a távoktatás az egyetlen módja a felsőoktatás minőségfejlesztésének, de ebben a szegmensben most hatalmasat ugorhatunk, és a mostani nehézségekből rengeteget tanulhatunk” – teszi hozzá az ÁNTK oktatója.

Restás Ágoston ny. mk. t. alezredes szerint is gördülékenyen, komolyabb probléma nélkül történt az átállás a digitális oktatásra. Az NKE Katasztrófavédelmi Intézet Tűzvédelmi és Mentésirányítási Tanszék vezetője úgy gondolja, az oktatók és a hallgatók is viszonylag hamar megtalálták a helyüket és szerepüket az új szituációban. „A hallgatóság nem díszlete, hanem aktív, a legfontosabb eleme volt az óráknak. Most azonban a távoktatás részleges személytelensége mellett megjelenik a bejelentkező hallgatók külön igényeinek hangsúlyosabb figyelembevétele is” – fogalmaz a szakember, aki szerint az oktatók személyes varázsának hiányát egy-egy jól elkészített és bemutatott prezentációval némileg lehet pótolni. Restás Ágoston szólt arról is, hogy az oktatók munkaterhelése ebben az időszakban sem csökken, csupán

A TÁVOKTATÁS GAZDAGÍTJA LEHETŐSÉGEINKET

A Ludovika TV-nek adott interjúban Christián László r. ezredes, oktatási rektorhelyettes, az egyetemi Járványügyi Operatív Törzs vezetője elmondta: az oktatási albizottságuk (JOTOB) folyamatosan azon dolgozik, hogy a távoktatással kapcsolatban minden szabályozva legyen, és a hallgatók minden kérdésre választ kapjanak. Szerinte az egyetem jól vette az akadályokat, és megfelelően sikerült áttérni a távoktatásra. Ezt tükrözi az 1550 hallgató által kitöltött kérdőív eredménye is, amely szerint a távoktatás rendszere megfelelő, jól működik. Christián László elmondta azt is, hogy minden egyetemi polgár nagyon sok olyan dolgot tanult az elmúlt időszakból, ami jól hasznosítható majd a későbbiekben. A távoktatás során megismert, alkalmazott platformok, módszerek ugyanis mindenképpen gazdagíthatják oktatásunkat a jövőben. „Ami jól működik a távoktatásban, azt meg kell őrizniük a következő tanévekre is. Már csak azért is, mert az intézménynek van egy kreatív tanulás programja, amelynek nagy lökést adhat az az éles gyakorlás, amelyben most vagyunk, ezekben a hónapokban” – tette hozzá az ezredes.

a jellege változott meg: amíg az átállás elején a feltöltésekre kellett több időt szánni, most az írott anyagok értékelésére. A tanszékvezető abból a szempontból könnyebb helyzetben van, hogy az órái jelentős részét már a szemeszter elején leadta, hallgatói zöme pedig levelező tagozatos, így a kapcsolattartás számos esetben eddig is a jelenlegihez hasonló módon, telefonon vagy e-mailben zajlott. Az oktató lapunknak elmondta, hogy bár a távoktatásnak lehet nagyobb az aránya a jövőben, a személyes kapcsolat tudatformáló szerepére a minőségi oktatásban ugyanúgy szükség van, hiszen nemcsak tudást adhatunk át a hallgatóknak, hanem ez iránti tiszteletünket és a tanulás, kutatás iránti szeretetünket is. A személyesen leadott tárgyokban a tudás mellett megjelenik ugyanis az oktató személyisége, annak tudatformáló, akár iskolateremtő szerepe is. Nagyné Rózsa Erzsébet, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar oktatója is többféle platformon tartja a kapcsolatot a hallgatókkal: a Moodle gyakori alkalmazója, ahol szerinte az alapfunkciók jól működnek. Az április végi frissítéssel ráadásul a korábban kissé logikátlan adminfelület is lényegesen áttekinthetőbb lett. A távoktatás hosszú távú beépülésénél

fontosabbnak tartja a személyes kapcsolat erősítését. Mint mondja, a távoktatás a levelező képzésnél is kevesebb időt enged erre, a hallgatók óhatatlanul sokkal kevesebbet foglalkoznak majd a tananyaggal, viszont a diplomájuk ugyanannyit ér majd. Dragon Sándor r. ezredes a webinariumi és Moodle-rendszert is alkalmazza az oktatás során. Ezekbe különféle prezentációkat tölt fel, valamint a kollokviumi vizsgát is ezeken keresztül bonyolítja majd le, amennyiben erre szükség lesz. A Rendészettudományi Kar szakoktatója szerint minden egyes oktatási módszernek megvan a maga kultúrája, és a virtuális térben zajló módszerek némely esetben személytelenek, hiszen nem találkozunk a hallgatókkal, mégis mindez megszokás kérdése. „Azonban mindennek van jó oldala, jelen helyzetben az, hogy elindult a digitális rendszerek alkalmazása, és a jól megszokott személyes megjelenést felváltotta az online tér. Az élet most mutatta meg igazán, hogy készen állunk a változásra, és bár »belekényyszerültünk«, mégis működőképesnek bizonyul az újfajta oktatási forma” – fogalmaz Dragon Sándor.

„Az infokommunikációs technológiák rohamos elterjedése miatt rendkívül fontos, hogy az oktatás átálljon a digitális eszközök minél szélesebb használatára, különben lemaradunk a releváns nemzetközi egyetemektől” – véli Bányász Péter. Az ÁNTK Közszervezési és Infotechnológiai Tanszék oktatójánál nagy változást nem jelentett a távoktatásra történő átállás, hiszen az E-közszolgálati Intézetben már 2016-ban napi szinten használták a Moodle-t oktatásra és vizsgáztatásra egyaránt, valamint e-learning tananyagokat is készítettek. Kollégáival folyamatosan keresik azokat az innovatív megoldásokat és nemzetközi jó gyakorlatokat, amelyek segítségével az oktatás színvonalát növelni tudják. Bányász Péter fontosnak tartja az egyéni tanulási utak támogatását, hiszen mindenkinek más a tanulási módszere és szorgalma. A feltöltött diáorokat például rövid, de annál inkább tartalmas oktatóvideókkal egészíti ki, amelyek előre elérhetők a hallgatók számára. A kapcsolattartás is fontos szerepet játszik ebben a helyzetben, hiszen normál időszakban is sok fake news terjed a hallgatók körében, így a személyes találkozók hiányában különösen fontos, hogy tisztázzák a félreértéseket, erősítsék a bizalmat. Az oktató szerint érdemes lenne megvizsgálni, hogyan lehetne több digitális eszközt bevonni az oktatásba. „A másik fontos irány az e-learning tananyagok fejlesztése lehet más képzések esetében is, amelynek egy nagyon jó módja az online kurzusok befogadása” – összegezte lapunknak az ÁNTK oktatója. Szerinte amikor a hallgatók majd visszagondolnak 2020 tavaszára, nem arra fognak emlékezni, hogy milyen órákat tartottak, hanem az együttérzésre, az átmeneti helyzet kezelésére és a gyógyulás pillanataira. ●

Szöveg: Hommonay-Bukovenszki Orsolya

Állandóság és megújulás a továbbképzésben

A módszertani újítások és a bevezetett szolgáltatások bemutatására az elmúlt évek fejlesztései alapján egy tematizált programkatalógus készült az NKE Közigazgatási Továbbképzési Intézetében. A dokumentum – amelyet valamennyi tisztviselőhöz és minisztériumi vezetőhöz eljuttatnak – egy helyen nyújt részletes leírást a közszolgálati továbbképzési programokról, a szakirányú továbbképzési szakokról, az önfejlesztési lehetőségekről, továbbá a közigazgatási szakmai anyaggal bővített, nyelvvizsgára felkészítő, valamint az új szervezetfejlesztési, vezetői készségfejlesztő programokról és szolgáltatásokról. A témáról Klotz Balázssal, az intézet igazgatójával beszélgettünk.

● Milyen tartalmi és módszertani újítások történtek az elmúlt időszakban a továbbképzési rendszerben?

A tartalmi újítások magja az Egyéni Tisztviselői Kompetenciamérési rendszer, amely szakértő tisztviselők munkája eredményeképpen jött létre. Ennek az a jelentősége, hogy a tisztviselőknek lehetőségük nyílik kompetenciáik felmérésére egyrészt önértékeléssel, másrészt gyakorlati feladatok megoldásán keresztül, így pontos képet kaphatnak a különböző közszolgálati, személyes vagy vezetői kompetenciáik jártassági szintjéről. Az éves képzési terv elkészítésekor így a számukra leginkább megfelelő fejlesztést nyújtó képzési programokat tudják felvenni, amelyeket egyébként a ProBono-rendszer is felajánl számukra. Programkínálatunk tehát a kompetencianómenklatúrához illeszkedik, a képzések pedig olyan technikai-módszertani megoldásokkal bővültek, mint például a videóprezentáció, a szimuláció, az oktatófilm, az e-szeminárium, illetve az egyéni és csoportos tutorálás. Az ismeretek elsajátítását esettanulmányok, önálló interaktív feladatok, átfogó kérdések, jogesetek teszik izgalmassá.

● Mennyire vannak felkészülve a továbbképzés szereplői a „digitális oktatásra”?

A közszolgálati továbbképzésben 2014 óta alapvetően e-learninges módszertanú programokkal oktatunk, amely egyszerű és célszerű megoldás is egyben. 151 képzésünk közül

121 e-learning képzés, ez tehát mintegy 80 százalékos arányt jelent. Az általunk képzett 75 ezer tisztviselő eredményes oktatása nyilvánvalóan a tantermi keretek közül kilépve valósítható meg. A visszajelzések a rendszer sikerességéről tanúskodnak.

A tisztviselők tehát egy már régóta stabilan működő, de folyamatosan fejlesztett e-keretrendszerben végzik el a képzéseket, az újonnan kialakított szolgáltatásokat azonban a jelenleg ismert és népszerű közösségi oldalak működési elve szerint építettük fel, így segítve a megismerést és az eligazodást. Mindig is hitelességünk egyik kulcsaként tekintettünk az oktatók kiválasztására és fejlesztésére, amelynek érdekében az új képzési formák, módszertanok bevezetésekor külön képzéseket is szerveztünk. A jelenléti képzések szerepét ugyanakkor nem alábecsülve a tapasztalatok, a szakmai érvek és az új kihívások mentén az ideális egyensúly megteremtésére törekszünk az e-learning képzések dominanciája mellett. Blended learning képzéseink e-learning része a tudás szemléletes, gyakorlatias átadására fókuszál, míg a jelenléti része főként az esetgyakorlatok, a szituációs helyzetek terepe. Így ötvözzük a lehetőségeket, és sokszorozzuk a hatékonyságot.

● Miért pont az NKE? – teszik fel a kérdést a kiadványban. Mi az igazi előnye és unikuma ennek a képzésnek?

2012 óta a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felel a közszolgálati továbbképzési rendszer tartalmi és módszertani fejlesztéséért, megújításáért. Ez idő alatt rengeteg tapasztalat és számos jó gyakorlat gyűlt össze. A közigazgatás hatékonyságának növelése érdekében az egyéni fejlesztési igényekre is reagáló, feladat- és gyakorlatorientált képzéseket dolgoztunk ki. Mindemellett pedig olyan oktatói-szakértői bázis alakult ki, amely egyfajta biztosíték a minőségre, a naprakészségre és a fejlődésre. A technológiai-informatikai háttér, illetve a hálózati és kommunikációs kapacitások bővítése, továbbá az e-learning-gyártás szintén a legújabb elvárásoknak megfelelően valósult meg. Olyan komplex továbbképzési rendszerről van szó tehát, amely a gyakorlatra, az élményszerűsége helyezi a hangsúlyt, mérhető fejlődést biztosít, és motivál a tanulásra. Ugyanilyen fontos, hogy a professzionális oktatói-szakértői bázis révén egyúttal a szakszerű, pontos, aktuális tartalomra is garanciát jelent.

● Mire számíthatnak azok, akik most, a járványügyi helyzet idején jelentkeznek?

A járványhelyzet a továbbképzési rendszert csekély mértékben befolyásolja. A kínálat kisebb részét képező jelenléti képzéseket természetesen nem tudjuk megtartani, ám ahol lehetőség nyílik – például a közigazgatási vizsgákra felkészítő kurzusok esetében –, videó-előadásokkal váltjuk ki azokat. A legtöbb képzés már e-learninges keretek között

zajlik, így alapvetően nem észlelnek változást a tisztviselők. Bár a jelen helyzetre senki, így mi sem számítottunk, mégis tudatos lépés volt részünkről, hogy korábban is már eleve az online oktatási módszerek felé nyitottunk. Ezek előnyei maguktól értetődőek: a tisztviselők nincsenek helyhez és időhöz kötve, hanem maguk határozhatják meg a tanulási folyamat ütemezését, és megtapasztalhatják az élményszerű tanulás örömeit.

● A Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatói is hozzáférhetnek ezekhez a továbbképzési anyagokhoz? Ajánlhatók-e számukra is ezek a képzések?

Az e-learning tananyagaink a távoktatási munkarendre való áttérést követően az egyetemi hallgatók számára a Ludovika Egyetemi Kiadó honlapján hozzáférhetőek egy egyszerű regisztrációt követően. A kurzusok témái a közszolgálat klasszikus területei mellett (hatósági ügyek, közpénzügyek, jog és közigazgatás) a digitális világ (blockchain, e-hitelesítés, kibervédelem) és a kompetenciafejlesztés (együttműködés, csapatépítés, asszertivitás) területeit is széleskörűen átfogják. Jóllehet ezek a tananyagok nem képezik a számonkérés részét, mégis érdekesekek a hallgatók számára, hiszen az ismeretek feldolgozása interaktív keretek között történik, segítve a hallgatók tudásának elmélyítését és megszilárdítását. ●

Hogyan tovább a koronavírus után?

Vége a világnak! Karinthy művének vagy éppen Seress Rezső dalának címét lehetne tragikusan is értelmezni, de nem érdemes. Mindenesetre sokan és egyre többen mondják, hogy a koronavírus-járvány lecsengése után az általunk ismert és megszokott világ már nem lesz ugyanolyan, mint előtte. De akkor mi vár ránk, eljön-e a sokak által vizionált orwelli világ?

A kérdést többféle oldalról lehet vizsgálni, hiszen orvosok, biológusok, a fenntartható jövő tudósai vagy a manapság népszerű hálózatok kutatói koponyái, a politika- és társadalomtudomány szakértői mind-mind a maguk szemszögéből próbálnak valamiféle előrejelzést adni, hogy mondjuk egy év múlva vagy akár a távoli jövőben milyen világban, milyen körülmények és új szabályok között kell élnünk majd. A felsorolásból is látszik talán, hogy a szakértői lista egyre bővül, ám annyit már most tehetünk, hogy a rendelkezésünkre álló keretben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kutatóival is elemezzük, urambocsá előrejelizzük a ránk váró időszakot.

Egyre többen hangoztatják, hogy bizony nagy lábon éltünk eddig, és ennek ez a járvány is a következménye. Kétségtelen, hogy terjedését valószínűleg a nemzetközi utazások, a kereskedelem, a turizmus egyaránt segítette, de az nem biztos, hogy maga a járvány az életmódunk miatt alakult ki. „Sokan járták már körbe ezt a kérdést az elmúlt időszakban, és jutottak arra a következtetésre, hogy a járvány a Föld »üzenete számunkra«, a tudományos megközelítéstől azonban távolabb áll ilyen megszemélyesítések használata, jelképesen persze felfogható a dolog így is” – mondta lapunknak Hetesi Zsolt, az NKE Víz- és Környezetbiztonsági Tanszék docense, aki a fenntartható jövő kérdéskörében is végez kutatásokat. Az általa említett gondolatok kapcsán az jut az ember eszébe, hogy most a lemondások kora jön, hiszen korábban olyan érvek is elhangzottak, hogy le kell állítani például a filléres ide-oda repkedést, vagy a fogyasztást mérsékelni kell. Igen ám, csak hogy most látszik igazán, milyen velejárái lehetnek, ha túl nagy lépésekkel vágunk bele a dolgok megvalósításába. Nem beszélve a környezeti hatásokról. Hetesi Zsolt elmondása szerint ugyanis például a repülés miatt jelentős mennyiségű korom és aeroszol jutott korábban a légkörbe, ennek felhőképző hatása volt, most a hiányuk miatt többek között csapadék is kevesebb hullhat. A másik kérdés gazdasági természetű. Először is érdemes azt leszögezni, hogy sok mindenre nincs akkora szükség, mint előtte gondoltuk, ám ennek hatása az, hogy megroppan a gazdaság. Éppen ezért kell tervezett módon átalakításokat végezni, és „egy fenntarthatóbb gazdaság felé elmozdulni, nem Húbele Balázs módjára, mert a következmények azonnal benyújtják a számlát” – fogalmazott a kutató, aki szerint egy gazdasági rendszer optimalizálása során azok a megoldások kerülhetnek előtérbe, amelyek a rendszer álló- és alkalmazkodóképességét növelik. Ilyenek a természetes rendszer működését másoló rendszerek, amelyek hulladékmentesek, bennük az anyag körbejár. Hetesi Zsolt egy jól látható példán keresztül szemléltette ezt. A hagyományos gyümölcsfeldolgozó üzemekben a gyümölcsöt kipréselik, a termék a gyümölcslé, a cefre a hulladék. Egy olyan rendszerben, ahol a hulladékmentesség és a természetes

TÉNYEK

A világban naponta átlag 360 ezer, óránként 15 ezer ember születik, naponta 150 ezer, óránként 6250 ember hal meg.

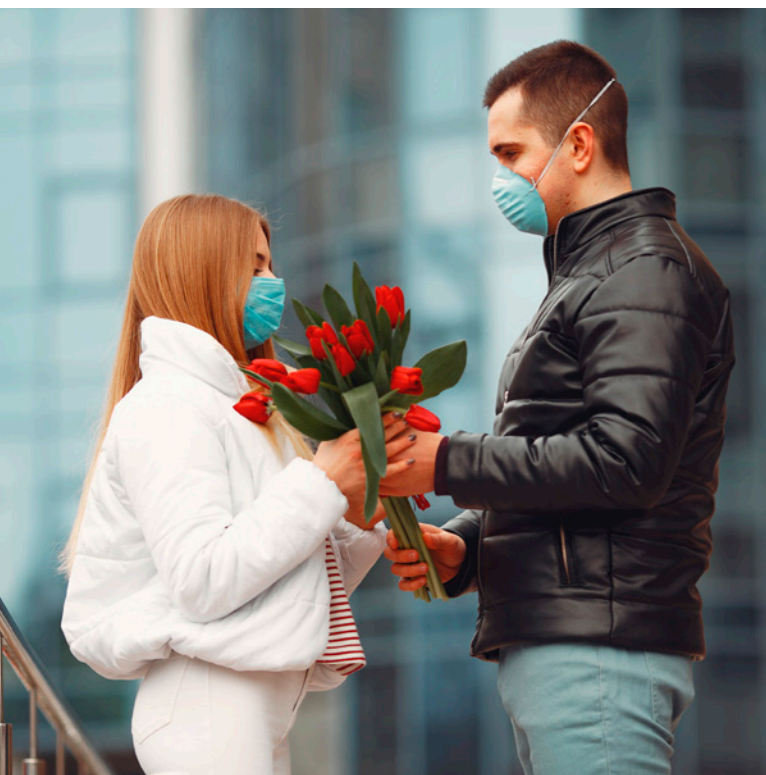
A WHO adatai szerint 290–650 ezer között mozog a világban a szezonális influenzához köthető halálozások száma.

Az új típusú koronavírus-fertőzés okozta szövődmények következtében elhunytak száma május közepére meghaladta a 302 ezret.

rendszer másolása áll a középpontban, a cefréből még kifőzik a szeszt, majd gombatáptalajt készítenek belőle, végül komposztot. A termelékenység négyszeres, a környezeti teher a lehető legkisebb. Ha már környezetterhelés, akkor mindenképpen érdemes néhány szót ejteni a távmunka nyújtotta előnyökről gazdasági és személyes oldalról is. A kutató szerint a jövőben elterjedhetnek az ilyen megoldások. Németországban például törvény is készül erre, hiszen sok helyen semmilyen hátránnyal nem jár a távmunka, ráadásul a dolgozók is szeretik. Ezen hatások pedig a termelékenység, a munkateljesítmény javulásához és a bejárás, illetve a munkáltatók terheinek csökkenéséhez vezethet, utóbbira jó példa: egyre több cég gondolkodik azon, hogy nem bérel annyi irodát ezentúl, inkább home office-ra ösztönzi dolgozóit.

A koronavírus-járvány hatására egyre szélesebb körben indulnak új, nagy gyakorlati haszonnal kecsegtető kutatások is. A hálózatok kutatói közgazgatási alkalmazhatóságát az NKE-n működő tudományos munkacsoport tagjaként vizsgálja Barabási Albert-László professzor, akinek bostoni laboratóriumában is keresik a vírus ellenszerét. Az emberi fehérjék és vírusfehérjék kapcsolatának hálózatok kutatói módszerek és mesterséges intelligencia segítségével történő vizsgálatával elkészült egy lista, amely számba veszi a COVID-19 ellen esetleg hatásos és már létező gyógyszereket. Ezekben a hetekben emberi sejtvonalakon tesztelik a vírus fertőzőképességét leginkább megzavaró szereket. Megpróbálják a problémát reaktívan kezelni, miközben a természettudósok – úgy általában az élet minden területére kiterjedően – a proaktivitást sürgetik, azaz azt mondják: ha máskor nem, most igazán itt van az ideje, hogy »

JÁRVÁNYOK KORA JÖN

Kijózanító pofontól sajog az ember(iség) arca. Nem érdekes elhinni, hogy a koronavírus-járvánnyal letudjuk ezt a peches 2020-at, aztán minden mehet úgy, mint eddig. Hiszen a tornádók, villámárvizek, madárinfluenza, H1N1 és bozóttüzek után most valamiféle „új minőséget” kapunk a nyakunkba, ahol bizony nem babra megy a játék. Talán észre sem vettük, néhány hét alatt mennyit változott az életünk: otthonunkba zárkoztunk, távtanulunk, egyeseknek undorító lakótárs, másoknak kellemes haver lett a home office. Kéthetes előjegyzéssel, online rendeljük akár mindennapi kenyerünket is, az okostelefon, 8K-s tv és játékkonzol helyett maszk, gumikesztyű és fertőtlenítőszer lett a slágertermék. Miközben leomlanak korunk bábeli tornyai, meg kell tanulnunk együtt élni egylőre vírusokkal, később ki tudja, miféle kórokozókval. Ebben a helyzetben azonban van egy furcsa entitás, amely sokszor nem onnan jön, ahonnan várjuk, fittyet hányva átrepül karanténon és kapun át, eredményeként lesz együtt evés és együtt levés. Szokjuk és tanuljuk, amihez kell, hogy elhiggyük: nem mehetünk ugyanabba az irányba, mint eddig! Elhisszük, megtanuljuk, kapunk rá időt, ha még engedi Földanyánk.

a problémák követése helyett minden erőnkkel a megelőzésen legyünk. Ezt pedig le kellene követni a gazdaság, az egészségügyi ellátórendszer és a politika működési logikájának is. Ezen kérdések kapcsán az NKE Politika- és Államelméleti Kutatóintézet vezetője, Hörcher Ferenc azt nyilatkozta egy lapinterjúban: a kormányok számára még csak most jönnek a kihívások, hiszen valahogy vissza kell vezetni az életet a normális kerékvágásba. Ami bizony nem lesz könnyű, mert például az Egyesült Államokban várt, tízmillió embert érintő 20 százalékos munkanélküliség vagy az Európában prognosztizált hétnyolc százalékos GDP-visszaesés elégedetlen tömegek haragját zúdíthatja a döntéshozókra. Ez azonban az egyik társadalmi hatás, számos járulékos döntést kell még meghozni az utazástól az adatkezelésig. Bevallása szerint – humán tudósként – épp ez foglalkoztatja Boda Zsoltot, a Társadalomtudományi Kutatóközpont főigazgatóját. Megkeresésünkre azt mondta: az egy dolog, hogy a tobzoskaevésnek vége, de attól is lehet tartani, hogy bizonyos érzékeny adatainkat át kell engednünk majd másoknak. Érzékletes példa erre: előfordulhat, hogy a repülőjegyért cserébe majd mobiltelefonunk cellainformációinak begyűjtéséhez is hozzá kell járulnunk a jövőben, sőt egyesek – Orwell nyomán szabadon – a bőr alá ültetett chipekről is vizionálnak. Erről nyilatkozta nemrégiben Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter azt: szigorúbb biztonsági intézkedések jöhetnek a jövőben, de a bőr alá rakható chiptől kirázza a hideg, és nagyon reméli, nem jön elő az a megoldás, hogy valamit belénk építenek, amin adatok vannak, és idegen a testünktől. Más áldozatok azonban meghozhatják gyümölcsüket. Ezek lényege a belátás és olyan viselkedések megtanulása, amelyek segítségével elkerülhetjük a katasztrófát. Kétségtelen, hogy mindez drámákon, sőt tragédiákon keresztül vezet, hiszen egyesek elveszítik a munkájukat, mások meg az életüket. Boda Zsolt ennek ellenére optimista: végül megtaláljuk majd a fenntarthatóság megoldásait.

A koronavírus-járvány megmutatta az emberi esendőséget, a pénz és a globalitás, de az egyes államok törekenységét is. Az egyének életében a bezártság lelki problémákat hozhat felszínre, a globalitás gyorsította a vírus terjedését, míg az államok által működtetett egészségügyi rendszerek némely esetben az összeomlás szélén tántorognak. Ugyanakkor a pandémia pozitív hozadéka, hogy hatalmas lökést adott a tudományos együttműködéseknek, új kutatások sora indult. Az ember jó oldala pedig számos egyéni és társas összefogásban, önkéntes programok sorában nyilvánult meg. Fura kettőségek, amelyeket épp a baj hozott felszínre. ●

Szöveg: Tasi Tibor

vélemény

VALÓS ÉS VALÓTLAN INFORMÁCIÓK SÚLYA VESZÉLYHELYZETBEN

Korunk társadalmának egyik fő mozgatórugója az információ. Az információ áramlása mindig fontos kérdés, de vannak helyzetek, amikor kivételes jelentőségűvé válik. A járvány okozta válsághelyzet ilyen helyzet.

Napóleon, aki kétségkívül értő mestere volt a rendkívüli helyzetek (és jogrendek) klasszikusának számító hadviselésnek, úgy vélte: „A háború 90 százalékban információ.” Most, amikor kezdjük a saját bőrünkön érezni, mit is jelent egy más természetű, de szintén rendkívüli időszak (és jogrend), teljes joggal mondhatjuk, hogy a járvány okozta veszélyhelyzetből való kilábalás is nagyrészt a rendelkezésünkre álló információk függvénye. A járvány terjedésének lassítása és megakasztása, majd a visszafertőzés megakadályozása végső soron nemcsak a földgolyó valamennyi kormányának, hanem valamennyi polgárának együttműködését igényli. Ha az emberek nem értik meg, milyen veszéllyel állunk szemben, és nem kezelik súlyának megfelelően a helyzetet, vagy nem értesülnek kellő részletességgel a védekezéshez szükséges teendőkről, akkor drámaian romlanak a kilábalás esélyei. A járvány elleni védekezés jegyében ráadásul emberek milliárdjai kényszerülnek most rendkívüli körülmények közé terelni mindennapjaikat. Ennek sikere is jórészt a rendelkezésükre álló információkon, útmutatásokon, jótanácsokon múlik.

A jelenlegi veszélyhelyzetben tehát radikálisan megnő a megfelelő társadalmi információáramlás tétje. És ezzel együtt nő

minden valós és valótlan információ potenciális közösségi következményének súlya is. A járvánnyal szembenező magyar nyilvánosságban az elmúlt napokban fontos kérdések merültek fel ezzel kapcsolatban.

Egyrészt a védekezést irányítóknak fokozottan meg kell tenniük minden tőlük telhetőt az állampolgárok korrekt, átfogó tájékoztatásáért. Ez mindenekelőtt a járványhelyzettel kapcsolatos valós információk átadásának kötelezettségét jelenti, de sokkal többet foglal magában annál. A társadalmi információáramlás fő csatornája a sajtó. Veszélyhelyzetben a sajtó – ideológiai színezetétől függetlenül – a kormányzat kiemelten fontos partnere, amellyel a konstruktív együttműködés módjait tudatosan keresni kell. Akkor is így van ez, ha a sajtó ilyen helyzetben is kérdez, és összefüggéseket keres, és e kérdések vagy összefüggések adott esetben kellemtlenül érinthetik azokat, akik a döntés és a cselekvés felelősségét viselik. Ha mindez a felelős újságírás keretei között történik, akkor nem indokolja, hogy a cselekvés kerékkötőjét lássuk a médiában. Hiszen túl sokunk sorsa múlik azon, hogy minden releváns körülményt valóban helyesen mérünk-e föl. A média ellenőrző szerepe tehát veszélyhelyzetben sem szűnik meg, »

a különleges körülmények azonban az újságírókra is a fokozott felelősség és körültekintés terhét róják. Az információáramlás fő útvonalainak biztosítása más tekintetben is feladatot jelenthet az állam számára. A reklámköltéseknek a gazdasági visszaesés nyomán borítékolhatóan bekövetkező visszafogása ugyanis fontos médiapiaci szereplőket rengethet meg. A stabil működés feltételeinek fenntartásában ez esetben az állami szerveket is felelősség terheli. Másrészt persze nemcsak a valós információkkal kapcsolatos követelmények súlya nő meg, hanem fokozott figyelmet érdemelnek a koholt hírek, a tudottan hazug információk is. A dolgok szokott menetében, minden korábbinál pezsgőbb infokommunikációs világunkban a valótlant információra nem indokolt szigorú állami fellépéssel felelni. Érthetőbb azonban az érzékenység, amikor ilyen információkat veszélyhelyzet idején terjesztenek. Mindenki érzékenységére gondolok: nemcsak a válságkezelés felelősségét viselő kormányzatéra, hanem még inkább a felfokozott információéhség és kiszolgáltatottságérzés közepette eligazodni próbáló polgárokéra. A sajtónak és a nagy nyilvánosságot ma már – a közösségi médián keresztül – könnyen megszólító polgárnak is e társadalmi felelősség tudatában kell megszólalnia, amikor sokakhoz eljutó, sokakat befolyásoló közléssel él. A hazai nyilvánosságban ma erről folyó vita azzal a kérdéssel is szembesít minket, hogy indokolhat-e büntetőjogi fellépést ennek a felelősségnek a számonkérése. A kormányoldal által elfogadott Btk.-módosítás, amely a rémhírterjesztés új tényállását vezeti be, igenlő választ ad a kérdésre. Ez a válasz természetesen vitatható, sőt demokratikus politikai vitában úgy is van jól, ha vitatják. Az is érthető, ha a bizalmatlanság sokakat

elutasításra sarkall. De ha jogi szabályozásról vitatkozunk, egy fontos aspektust nem tehetünk félre: a jogi normának különleges jogrendben is meghatározó mércéje, hogy eleget tesz-e az alkotmányossági követelményeknek. Ennek megítélésakor pedig jogalkotónak és kritikusának egyaránt számot kell adnia a releváns alkotmánybírói gyakorlat kritériumairól – az alkotmány sokszor elvontabb passzusait ugyanis ezek váltják konkrétabb követelményekre. Olyan követelményekre, amelyek – még ha további értelmezésre is szorulhatnak – politikai elfogultságainknál bizonyosan objektívebb alapot nyújtanak az értékeléshez.

Ha ezeket az elmúlt 30 évben kidolgozott, és az utóbbi években sem módosított kritériumokat nézzük, akkor azt kell látnunk, hogy a Btk.-ba most beiktatott szabály önmagában véve nem alkotmányellenes. Létezik alkotmányos értelmezése. A rémhírterjesztés büntethetőségéről 20 évvel ezelőtt döntött alkotmánybírói határozat éppen azt tette perdöntővé, hogy míg békeidőben nincs lehetőség a valótlant információk büntetőjogi üldözésére, addig különleges jogrendre okot adó helyzetekben van: „Nincs alkotmányos akadálya annak, hogy a törvényhozó büntetni rendelje a nagy nyilvánosság előtti tudatosan hamis tényállítást (híresztelést, való tények elferdítését), ha rendkívüli helyzetben, pl. közveszély színhelyén vagy háború idején követik el és a köznyugalom megzavarására vezethet” [18/2000. (VI. 6.) AB határozat]. Szintén ez a határozat állapította meg a most javasolt szövegben is alkalmazott tényállási elemek túlnyomó többségéről, hogy a rémhírterjesztés lényegi „elemei (tény, tényállítás, való és valótlant tény állítása, való tény elferdítése, állítás és híresztelés megkülönböztetése stb.) mind a jogalkalmazói gyakorlatban, mind pedig a büntetőjog tudományos elméletét és oktatását célzó jogirodalmi munkákban – figyelemmel más, részben azonos, részben hasonló elkövetési magatartást (pl. rágalmozást) büntetni rendelő törvényhelyek tényállási elemeire, valamint a rémhírterjesztés történeti előzményeire – majd egy évszázada kidolgozottak”.

A Btk. módosítása egyrészt megtartotta (egy kisebb betoldással még szűkítette is) a rémhírterjesztés eddigi alakzatát: „(1) Aki közveszély színhelyén nagy nyilvánosság előtt a közveszéllyel összefüggésben olyan valótlant tényt vagy való tényt oly módon elferdítve állít vagy híresztel, amely a közveszély színhelyén alkalmas az emberek nagyobb csoportjában zavar vagy nyugtalanság keltésére, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” Másrészt különleges jogrend idejére új alakzattal egészült ki a tényállás: „(2) Aki különleges jogrend idején a nagy nyilvánosság előtt olyan valótlant tényt vagy való tényt oly módon elferdítve állít vagy híresztel, amely alkalmas arra, hogy a védekezés eredményességét

akadályozza vagy meghiúsítsa, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

Az új tényállás korántsem érkezik „légüres térbe”. Az alkotmányossági követelmények tisztázása azért is fontos, mert azok már most kijelölik a szabály alkalmazásának szigorú határait a hatóságok számára. Ahogy a fenti alkotmánybírói idézet helyesen utal rá, évszázados joggyakorlat határolja be számos ponton (többek között a valótlant tényállításhoz, a valós tény elferdítéséhez vagy a nagy nyilvánosságnak az értelmezésével) az állami fellépést. A szólásszabadság elmúlt 30 évének jogállami doktrínáját figyelembe véve pedig világos, hogy a rémhírterjesztés eddig hatályos, közveszély színhelyére fókuszáló tényállását mindig is kizárólag a köznyugalom súlyos megzavarásának „nyilvánvaló, közvetlen és konkrét veszélye” esetén lehetett alkalmazni. Ez a tényállás – minthogy a joggyakorlat az általános járványveszélyt kívül helyezi a közveszély konkrét büntetőjogi fogalmán – nem fedi a jelenlegi helyzetet. Az elfogadott kiegészítés azonban, amely különleges jogrend lévén a mostani veszélyhelyzetben is alkalmazható, az eddigi alkotmányjogi logika alá rendelve kifejezetten szűk körben teremthet csak alapot a szólásszabadság korlátozására. Csakis akkor, ha a védekezés eredményességének akadályozására vagy meghiúsítására irányuló, „nyilvánvaló, közvetlen és konkrét veszély” áll fenn. Ilyen helyzet kizárólag akkor állhat elő, ha az ominózus (tudottan hazug vagy szándékosan ferdtő) közlés a védekezés valamely konkrét intézkedésének sikeres végrehajtását veszélyezteti, avagy a védekezés folyamatában konkrétan megragadható zavart okoz. (A védekezés „eredményessége” kétségkívül újszerű tényállási elem, de egyrészt az előbb említett konkretizálással már megnyugtatóan alkalmazható fordulat, másrészt szövegbeli szerepével kapcsolatban azt kell kiemelni, hogy a „védekezés érdekében tett intézkedéseket érintő magatartások”-hoz képest a „védekező intézkedések eredményességét érintő magatartások” köre értelemszerűen szűkebb.)

Így határolja le több évtized alkotmányos joggyakorlata egy új szöveg értelmezési tartományát. Csak ennek figyelmen kívül hagyásával juthatnánk arra a következtetésre, hogy a módosított törvényhely a kritikus hangok elhallgattatására is alkalmas lesz. Nem lehet az! A kormánykritika még veszélyhelyzetben sem minősül az eredményes társadalmi cselekvés nyilvánvaló, közvetlen és konkrét veszélyének. ●

A szerző Török Bernát, az NKE Információs Társadalom Kutatóintézet vezetője. A cikk eredetileg a Ludovika.hu oldalon jelent meg. • Fotó: Szilágyi Dénes

MÁSFÉL ÉVSZÁZADA A TŰZOLTÁS ÉLVONALÁBAN

A tűzoltóság történetét a római időkig vezethetjük vissza, sok helyen számos ilyen vonatkozású tárgyi és írásos emlék maradt fenn. Hazánkban az egyik leghíresebb az Aquincumban talált polgárvárosi tűzoltó laktanya és az ott fellelt víziorgona-maradvány. A római korba nyúlik vissza Szent Flórián, a tűzoltók védőszentjének története is. A királyi Magyarországon elsőként 1834-ben az Aradi Önkéntes Polgári Tűzoltókar jött létre. A mai értelemben vett szervezetet az Önkéntes és a Hivatásos Tűzoltóság 1870-es megalakulásától számíthatjuk, amely épp idén 150 éves.

A barátságos tűz féken tartására, a barátságtalan megzabolázására tett elméleti, gyakorlati teendők sokaságától tarka az emberiség történelmi útja. „Ubi Dolor Ibi Vigiles” – „Ahol a fájdalom, ott a tűzoltó.” A Római Birodalom élen járt a tűz elleni védekezésben is, voltaképpen a mai tűzoltóság történetét a római egységekig vezethetjük vissza. Aquincumban számos tűzoltó vonatkozású emlék, köfelirat került elő, közülük a leghíresebb a polgárvárosi tűzoltó laktanyánál előkerült víziorgona-maradvány. A hangszert 228-ban Gaius Iulius Viatorinus, a tűzoltóegylet parancsnoka adományozta saját tűzoltói számára. Ez hazánk első megtalált tűzoltóemléke. Szintén a római korba nyúlik vissza Szent Flórián, az „Isten tűzoltója”, a tűzoltók védőszentjének története. A tűzoltás a középkortól

kötelezően a céhek feladata volt, amelynek tagjai azonban a város különböző részein laktak, és néha hosszabb idő telt el – különösen éjszaka –, amíg összegyűltek. Ezért azokon a helyeken, ahol iskolák voltak, azok tanulóit is bevonták a tűz oltásába – így jöttek létre a diáktűzoltóságok. Az ipar fejlődésével hazánkban is megjelentek a nagyobb méretű ipartelepek. A gyárak, üzemek tulajdonosai felismerték, hogy elemi érdekük az üzemük tűzvédelmének biztosítása, így saját vállalati tűzoltóságokat szerveztek. Ezek a szervezetek a mai létesítményi tűzoltóságok elődei.

A királyi Magyarországon elsőként az Aradi Önkéntes Polgári Tűzoltókar jött létre, 1834-ben. A tűzoltó-egyesületek alapítását a központi hatalom akadályozta, mivel attól félt, ha engedélyezi ezek létrehozását, a magyarok újabb felkelést szerveznek. A céhes tűzoltóságok korszerűtlenségét sok településen felismerték, és külföldi tapasztalatok alapján megalakították saját tűzoltóságaikat: Sopronban 1863-ban alakult meg a helyi torna- és tűzoltóegylet. A kiegyezésig még több városban kíséreltek meg tűzoltó-egyesületet alapítani. Gróf Széchenyi Ödön elévülhetetlen érdemeket szerzett a Magyar Tűzoltóság létrehozásában, az Országos Tűzoltó Szövetség megalakításában. Kezdeményezésére hagyták jóvá a pesti

önkéntes tűzoltóság alapszabályát 1866-ban. Az önkéntes tűzoltók nappali szolgálata nem valósult meg, az éjszakai szolgálatot 1870. január 9-ével kezdték meg. Az önkéntes tűzoltósággal nem lehetett ellátni a tűzoltói szolgálatot, ezért Széchenyi fizetett, hivatásos tűzoltóság létrehozását indítványozta. 1870. február 1-jén létrejött a 12 főből álló csapat, amely az Eskü (Március 15.) téri őrségen megkezdte szolgálatát. Mindkét szervezetnek, az önkéntes és a hivatásos tűzoltóságnak is gróf Széchenyi Ödön lett a főparancsnoka.

Az 1888. évi tűzrendészeti kormányrendelet fontos lépés volt a tűzoltásügyi jogi szabályozása szempontjából. Felelőssé tette a település önkormányzatát a tűzvédelemért, és kiemelten foglalkozott az építési szabályokkal. Emellett intézkedett a tűzoltáshoz szükséges eszközök és vízkészletek biztosításáról, és bevezette a szabványos tűzoltó csavar idomot. Így a különböző települések fecskendői azonos tömlőket használhattak. Kategorizálta a tűzoltóságokat, ezek a díjazott (hivatásos) tűzoltóság, önkéntes tűzoltóság és a községi (köteles) tűzoltóság. A rendelet bevezette a tűzoltói szolgálati jelvény intézményét, a szolgálatban lévő tűzoltót pedig hatósági személynek minősítette.

Az I. világháborút lezáró trianoni békeparancsot követően az ország területe harmadára csökkent, ezért a közigazgatási rendszert újra kellett szervezni ahhoz, hogy ismételten működőképes legyen. Ezt a világháború előtt kialakult struktúrában, de a csökkent területet figyelembe véve oldották meg. A központi hatalom az eddigieknél jelentősebb figyelmet kívánt fordítani a tűzrendészetre, a 30 000/1925. B. M. számú tűzrendészeti kormányrendelet kiadásával. A végleges megoldást a tűzrendészeti törvény megalkotása jelentette 1936-ban. Mint kerettörvény a tűzrendészeti igazgatás területén egységes irányt adott a tűzrendészet fejlődésének, ezért az ország tűzrendészeti helyzetének javítását nagymértékben segítette. Rendkívül jelentősek voltak különösen a tűzoltóságok létesítésére vonatkozó rendelkezései: »

a törvényhatósági jogú és a megyei városokat hivatásos, a többi települést pedig önkéntes vagy köteles tűzoltóság fenntartására kötelezte. A belügyminisztert feljogosította arra, hogy a településeket tűzoltói szervezetük és berendezésük kiegészítésére kötelezhessen. Gondoltak a korszakra kialakuló nagy ipari és mezőgazdasági üzemek tűzvédelmére is, kötelezték azokat tűzoltóság létesítésére és tűzvédelmi eszközök beszerzésére. Tartalmazott a törvény a tűzrendszertől idegen, de szükséges rendelkezéseket is a légoltalomra vonatkozóan. A későbbi események, a második világháborús bombázásokat követő tűz- és káresetek felszámolásában történt jelentős és hősi tűzoltói beavatkozások igazolták ennek szükségességét. Hazánk területének jelentős részén még folytak a harcok, amikor a felszabadult országrészekben megkezdődött a közigazgatás újjászervezése. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány első rendelkezései között intézkedett a közbiztonság és annak részeként a tűzvédelem biztosításáról is. A háborús viszonyok és a harci cselekmények következtében az ország tűzoltósága szétesett. A tűzoltók közül sokan életüket veszítették, megrokkantak, hadifogságba kerültek. A felszerelések terén nagy volt a veszteség, jelentős részüket elhurcolták az országból, aminek következtében a tűz elleni védekezés országszerte minimálisra csökkent. A tűzoltóság és a tűzrendszert újjászervezésének jogi alapját az Ideiglenes Nemzeti Kormány 10.280/1945. ME számú rendelete adta, amely előírta: „Az ország területén minden olyan tennivalót, amelyet valamely jogszabály a tűzoltóság feladatkörébe utal, az egységes magyar tűzoltóság tagjai látják el.” A tűzoltóságnak eddigi, jellegük szerint történt elnevezését (hivatásos, önkéntes, köteles és magántűzoltóság) megszüntette. 1946-ban döntés született az Országos Tűzoltó Főparancsnokság felállításáról. Az 5.090/1948. (V. 13.) számú rendeletnek jelentős hatása volt a tűzrendszert szocialista típusú átalakítására: létrejött az egységes állami tűzoltóság. Az ország valamennyi tűzoltósága a belügyminiszter felügyelete és ellenőrzése alatt állt, a főparancsnoki tisztet pedig az országos tűzoltóparancsnok látta el. A tűzoltóságok tagjai katonai rendfokozatot kaptak, kiadták az új egyenruházati szabályzatot is, amely a szovjet típusú egyenruházatot vezette be. Az 1956. évi 13. számú törvényerejű rendelet a tűzrendszert három területét – megelőző, mentő és felderítő – határozta meg. A tűzoltási feladatokat az állami, az üzemi és községi hivatásos és önkéntes tűzoltóságok látták el. A rendelet kötelezte az állami és társadalmi szerveket, valamint az állampolgárokat, hogy munkájukban segítsék a tűzoltóságokat. A minisztertanács a tűzoltóságról és a tűzrendszetről 30/1956. (IX. 8.) M.T. számú rendelet értelmében a tűzoltási szolgálatot az ország egész területén az állami tűzoltóság – a hivatásos és önkéntes tűzoltóságok

bevonásával – biztosította. A hivatásos tűzoltóság szolgálati ideje (folyamatosan) napi 24 óra szolgálat, amelyet 24 óra szabadidő követett. Ez havi 336–360 órás szolgálati időt jelentett. A kádári konszolidáció jelei érzékelhetők voltak a tűzoltóságoknál is. A tűzrendszetről szóló 1/1963. (VII. 5.) BM rendelet az akkori gazdasági viszonyoknak megfelelően szabályozta a tűz elleni védekezés feladatait, és a tűzrendszert még fokozottabb társadalmasításáról intézkedett. A hatékonyabb működtetés érdekében 1972. január 1-jétől az állami tűzoltóság területi szerveit az illetékes tanácsok irányítása alá helyezték. Az állami tűzoltóság területi szerveinek szolgálati rendszeréről szóló 2028/1974. (VII. 21.) Mt. számú határozat alapján januártól decemberig minden érintett parancsnokságon be kellett vezetni a készségi állomány 24/48 órás szolgálati rendszerét, amely 24 óra szolgálatot és 48 óra szabadidőt jelentett.

A rendszerváltást követően megjelent jogszabályok alapján a tűzoltás és a műszaki mentés az államtól az önkormányzatok hatáskörébe került, a tűzvédelmi hatósági jogkört pedig a tűzoltó-parancsnokság székhelyének önkormányzati jegyzője kapta meg. Az 1993-ban megalakult Tűz- és Polgári Védelmi Országos Parancsnokság egy kezdetleges összevonási kísérlet volt a tűzoltási és a polgári védelmi szakterület egybeolvasztására. 1995. július 1-jével át kellett adnia a helyi önkormányzat részére a tűzoltóság működését és fenntartását szolgáló állami vagyont, illetve a költségvetési előirányzatként nyilvántartott eszközöket. Az önkormányzati tűzoltóság szakmai felügyeletét ekkor a Tűz- és Polgári Védelmi Országos Parancsnokság látta el. Ez a felügyeleti forma azonban nem bizonyult hosszú életűnek, hiszen az 1996-ban megjelent új tűzvédelmi törvény és a polgári védelemről szóló törvény hatálybalépésével két új országos hatáskörű rendvédelmi szerv jött létre: a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága és a Polgári Védelem Országos Parancsnoksága. Az 1999-ben megjelent katasztrófavédelmi törvény összevonta az állami tűzoltóságot és a polgári védelem szerveit, létrehozva a katasztrófavédelmi szervezetet. 2000. január 1-jétől megalakult a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság. A katasztrófavédelmi törvény 2011. évi módosításával megteremtődött az alapja a hazai egységes katasztrófavédelem végleges kiépítésének. A hivatásos tűzoltóságok állami irányítás alá vonásával, 2012. január 1-jével a katasztrófavédelem szervezeti rendszere is átalakult Magyarországon. Az átalakítás során helyi szintű szervként 65 katasztrófavédelmi kirendeltség jött létre, illetve a kirendeltségek közvetlen alárendeltségébe kerültek az addig önkormányzati irányítású hivatásos tűzoltóságok. ●

Szöveg: Dr. Berki Imre, Tasi Tibor

Fotó: Fortepan/Körössy Szabolcs, BM OKF

Fókuszált képzésben a biztpolos hallgatók

Sokkal élményszerűbb képzésben lesz részük ezentúl a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szak hallgatóinak. Ez az egyik legfőbb indoka a szak áthelyezésének az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karára. A váltás nemcsak a szak hallgatóinak, de a tisztjelölteknek is javára válhat, előbbieknél a későbbi munkavégzés, utóbbiaknak a katonai szocializáció szempontjából.

A nemzetközi biztonság- és védelempolitika szakot 2020. február 1-jétől helyezték át az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karára (HHK). A képzés korábban az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) keretében zajlott, az áthelyezésnek pedig praktikus okai voltak. A szakáthelyezéssel kapcsolatos hallgatói kérdésekre a fogadó kar és az illetékes tanulmányi osztály vezetői, munkatársai, valamint a szakfelelős válaszolt különféle fórumokon, vagyis aktív kommunikáció zajlott a hallgatók és az egyetem között. Az egyik ilyen alkalomkor Pohl Árpád dandártábornok, a HHK dékánja azt mondta: az áthelyezés egyik nagy előnye, hogy a hallgatók közelebb kerülnek jövőbeni potenciális munkáltatójukhoz, a Honvédelmi Minisztériumhoz (HM) és a Magyar Honvédséghez, kapcsolatokat teremthetnek a honvédtisztjelöltekkel, ami a későbbi munkavégzés szempontjából lehet hasznos, illetve a tisztjelöltek is jobban bekapcsolódhatnak az egyetemi közéletbe a katonai szocializáció közepette. Ezt a célt szolgálja például a választható tantárgyak tervezése is, amelyek Szászi Gábor ezredes, oktatási dékánhelyettes szerint nagyobb betekintést adnak majd a katonai életbe. A kar dolgozik egy olyan portfólió kialakításán, amely a szak hallgatóinak, de a tisztjelölteknek is népszerű lesz. A választható tantárgyak nagy előnye lehet a közösségformálás, a honvédtisztjelöltekkel való közös tanulás révén. A szak áthelyezésének más, szintén előnyös okai is vannak. „Mivel a szakot a HM hozta létre, a legutóbbi egyetemi átszervezésnél az alapító úgy látta, túlságosan távol kerül ahhoz, hogy a tárca érvényesíteni tudja a változó honvédelmi képzési »

célokat, gondoljunk csak a tárca új feladataira a járványügyi veszélyhelyzetben. Mivel a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar kettős alárendeltségben működik, könnyebben lehet a honvédelmi és katonai érdekeket érvényesíteni” – mondta lapunk megkeresésére Szenes Zoltán, ny. vezérezredes, szakfelelős, aki tevékenyen vett részt a hallgatókkal folytatandó kommunikációban. A képzésben változás nincs, minden úgy folyik, mint korábban. A szakot gondozó Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék 2020. február elsejével átkerült a HHK szervezetébe, a beilleszkedést a korábban is fennálló szoros együttműködés segítette. „A volt karunkkal továbbra is jó kapcsolatot ápolunk, sőt a szakfejlesztés részeként az oktatás jelentős részét – mintegy 40 százalékát – a jövőben is az ÁNTK-nak szánjuk. A hadtudományi képzés aránya megmaradt, de a mi igényünknek megfelelően fókuszáltabb lett” – mondta el lapunknak Molnár Anna, tanszékvezető egyetemi docens. Az általa említett katonai elem amúgy továbbra is hangsúlyosan lesz jelen a képzésben, de arányaiban nem változik. „A kari változástól azonban azt reméljük, hogy a katonai szaktárgyak képzését élményszerűbbé tudjuk tenni, több csapatlátogatás lesz, a diákjaink megtekinthetik a Ludovika Zászlóalj harcászati gyakorlatait, részt vehetnek a békefenntartói kiképzésen Szolnokon. A második szemeszterre már konkrét programjaink voltak, amelyek a vírusjárvány miatt most meghiúsultak, ezeket azonban újjá fogjuk szervezni” – tette hozzá Szenes Zoltán. A katonai képzés erősítését a védelempolitikáért felelős helyettes államtitkár, Németh Gergely is támogatja, aki szintén

NKE-s hallgató volt: 2007-ben végzett, és 2017-ben védte meg PhD-értékelését a Hadtudományi Doktori Iskolában. A nemzetközi biztonság- és védelempolitika szak évek óta a legmagasabb felvételi pontszámot produkálja az egyetemen. A hallgatók többsége kiváló, motivált, nyelveket beszélő és egyéni karriert építő diák. Számukra már a BA 2–3. évfolyamától megjelenik a tutoriális jellegű képzés, az egyéni érdeklődés „kiszolgálása”. „A szak hallgatóbarát, sokat foglalkozunk a diákokkal, céljainkat a 2004 óta működő Biztonságpolitikai Szakkollégium segíti. Nagy figyelmet fordítunk a TDK-felkészítésre, a tanszék munkájához közel álló kutatóműhelyekkel és intézményekkel (NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet, Antall József Tudásközpont, Külügyi és Külgazdasági Intézet, Magyar Hadtudományi Társaság) való együttműködésre, valamint a HHK és az ÁNTK szakmai közéletében való részvételére” – közölte Molnár Anna. A következő tanévre is jelentős a túljelentkezés mind az alap-, mind a mesterszakra. Egy nemrégiben tartott hallgatói fórumon elhangzott: az áthelyezéssel nem változik a tanulmányi ösztöndíjak rendszere, hiszen a HHK-n is ugyanazok a szabályok érvényesek, mint az egyetem más karain. A hallgatóknak új diákigazolványt sem kell kiváltaniuk, és folyamatban van a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus területére való bejutás megkönnyítése is: a szak minden hallgatója belépőkártyát kap. A hallgatók érdeklődtek a közösségi munkalehetőségekről is, amelyben az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat lesz segítségükre. Krajnc Zoltán ezredes,

A nemzetközi biztonság- és védelempolitika szak célja olyan szakemberek képzése, akik alkalmasak a magyar honvédelmi, közszolgálati intézményrendszer biztonság- és védelempolitikát érintő munkaköreiben (referensi [BA], szakértői [MA]) eredményesen dolgozni, illetve a nemzetközi szervezetekben szakértői feladatokat ellátni. A szak az egyetlen az országban, amelyet a Honvédelmi Minisztérium kezdeményezésére az NKE egyik jogelődjén, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen alapítottak 1996-ban, a képzés 1997-ben indult el osztatlan (ötéves) oktatási rendszerben. A bolognai követelmények szerint 2004-ben a szak szétvált alap- és mesterképzésre.

tudományos dékánhelyettes ehhez csatlakozva megemlítette: 2021 áprilisában mintegy 600 résztvevőt várnak az egyetemre egy OTDK-rendezvényre, ott is lesz lehetőség értékes, elszámolható önkéntes munkára. A hallgatókat érdekelte az Erasmus-program alakulása is. Kiderült: a programban való részvétel lehetőségét kiemelten támogatja a HHK vezetése is, amihez a kedvezményes tanulmányi rend kialakítását kell megbeszélni az illetékes oktatókkal. Pohl Árpád dandártábornok külön buzdított mindenkit az Erasmus-program kihasználására, de az önkéntes tartalékos rendszerbe való belépésre is. A dékán felhívta a figyelmet arra is, hogy a hallgatók mintegy fele a szélesebb biztonsági

szférában helyezkedik el: a Honvédelmi Minisztériumban, más tárcaánál, kisebb számban a Magyar Honvédségnél, nemzetbiztonsági szolgálatoknál, rendőrségnél, kormányzati és önkormányzati szerveknél. Különösen érdekes a levelező mester szakon tanuló diákok összetétele. „Sokan nem csupán a mesterdiplomáért, hanem a biztonságpolitikáért jönnek hozzánk, akik között a zenésztől állami vezetőkön és közszolgálatban dolgozókon át a vállalkozókig terjed a skála. A szak további erőssége, hogy van önálló doktori kutatási területe, a legnépszerűbb a Hadtudományi Doktori Iskolában, illetve ez évtől a Biztpol Alumni is működni fog” – mondta el Szenes Zoltán szakfelelős. A tanszéki építkezésnél számítanak a kiváló diákokra, akik a PhD-képzés után bekapcsolódhatnak az oktatói munkába. Legalább egy tucat volt hallgató dolgozik már a különböző egyetemi szerveknél (nemzetközi, tudományos, hivatali), akik továbbra is segítik a munkát, támogatják a fiatalabb évfolyamok diákjait. „Jó értelemben vett menedzsmentet folytatunk, amit a szak megőrzendő értékének tartunk” – zárta gondolatait Molnár Anna tanszékvezető. A nemzetközi biztonság- és védelempolitika szak a Nemzeti Közszolgálati Egyetem egyik legkülönlegesebb és leginkább sokat adó képzése. Az áthelyezés pedig – a remények szerint – ebben semmilyen hátrányt vagy negatív irányú változást nem hoz majd, és méltán lehet továbbra is a képzések egyik zászlóshajója. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Szilágyi Dénes, Nagy Ádám

A NEMZETKÖZI POLITIKÁRA IS HATÁSSAL LEHET A COVID-19

A koronavírus-járvány jelentősen meg-bolygatta mindennapi életünket. Az egészségügyi hatások mellett majdnem olyan jelentősek a gazdasági következmények, de politikai téren is okozhat akár komolyabb változásokat is a pandémia. A korábbi járványok – H1N1, ebola, Zika – csekélyebb elterjedtségük miatt nem igazán tudták mozgósítani a nemzetközi politikát. Most azonban egészen más a helyzet, hiszen a világ szinte minden pontján jelen van a koronavírus, így mindenkinek küzdeni kell ellene. Összeállításunkban elsősorban a két nagyhatalom, az USA és Kína, valamint a nemzetközi szervezetek szemszögéből elemezzük a kialakult helyzetet.

A „NAGYHATALMI VERSENY”

„Az USA és Kína közti feszültség ismételt kiéleződése egy új hidegháború kezdete” – ezt Donald Trump amerikai elnök korábbi kereskedelmi tárgyalója nyilatkozta május elején. Cleve Willems szerint a koronavírus-járvány új frontot nyitott ebben a háborúban, így ismét elmérgesedhet a két nagyhatalom viszonya. Trump mellett Mike Pompeo amerikai külügyminiszter is Kínát vádolta a vírus elszabadulása miatt, ezekre a kritikákra a kínai sajtó reagált, alaptalannak nevezve azokat. A nagyhatalmi játszmák döntő többsége ma már alapvetően az Amerikai Egyesült Államok és Kína között zajlik a nemzetközi politikai küzdőtéren. Bár világkormány nem

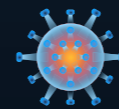
létezik, mégis ezek az országok határozzák meg a nemzetközi viszonyokat. Általánosságban elmondható, hogy az elmúlt években a nemzetközi intézmények gyengülési szakaszba léptek, ami részben az USA ezekből való kihátrálásának, részben a nagyhatalmak közti nézeteltéréseknek köszönhető. Ráadásul tovább gyengíti a bizalmat a nemzetközi életben, hogy a vírus Kínából indult el, amely ország évek óta élvezzi az (ENSZ rendszerén belüli) nemzetközi beruházások előnyeit (ezzel erősítve Kína, Dél- és Délkelet-Ázsia erejét a világügyekben). Az ázsiai nagyhatalom ráadásul sokáig titkolózott, és próbálta szőnyeg alá söpörni a vírussal kapcsolatos tényeket, ami nem kis mértékben járult hozzá a COVID globális terjedéséhez. A pandémia most egy negatív kontextusban fedi fel a kínai növekedés valódi méreteit: egyrészt a pekingi vezetés politikája nagyban hozzájárult a vírus terjedéséhez, másrészt a vírus erős negatív hatással volt a gazdasági folyamatokra Kínában, ezzel gondokat okozva a világgazdasági láncolatban is. A világjárvány parkolópályára küldte a nemzetközi szolidaritást, a „puha hatalmiságot” előtérbe helyezve a világnak most meg kell küzdenie a befolyásért Kínával szemben. A bipoláris világrend megszűnésével a nemzetközi szervezetek szerepe egyre inkább felértékelődött, és egy sokszereplős, interdepens viszonyokon alapuló nemzetközi rendszer épült ki. Ez a kölcsönös függőség a biztonsági kérdéseket is egyre inkább átszövi: egy-egy lokálisnak tűnő kihívás, kockázat már világszinten képes hatást kifejteni, amire sokszor csak hosszú évek múlva derül fény. „A COVID-19 kapcsán nem az a meglepő, hogy a vírus (védőoltás hiányában) elterjedt a világban, hanem hogy világszerte a gazdaságok szándékos állami visszafogását eredményezte, amire korábban még nem volt példa a történelem során” – mondta lapunknak Csizmazia Gábor. Az NKE Amerika Tanulmányok Kutatóintézet vezetője szerint a járvány egyfajta gazdasági következménye lehet, hogy a globális termelési láncokat és struktúrákat regionálisan átszervezik, újrachangolják, vagyis megpróbálja a világ a tomboló globalizációt kicsit visszafogni. Erre a részleges kontrollra azért is van szükség, mert „sem politikai, sem gazdasági szempontból nem kifizetődő, hogy az eleve bonyolult kölcsönös függőségekhez még aszimmetria

is társuljon, vagyis hogy a termelési láncokban a világ másik végén bekövetkező törések aránytalanul nagy hatással legyenek más régiókra” – véli a szakember. Mindezek következményeként tehát a globalizáció megmarad, a nemzetközi struktúrák és azok tagolása viszont változhat a járvány lecsengése után.

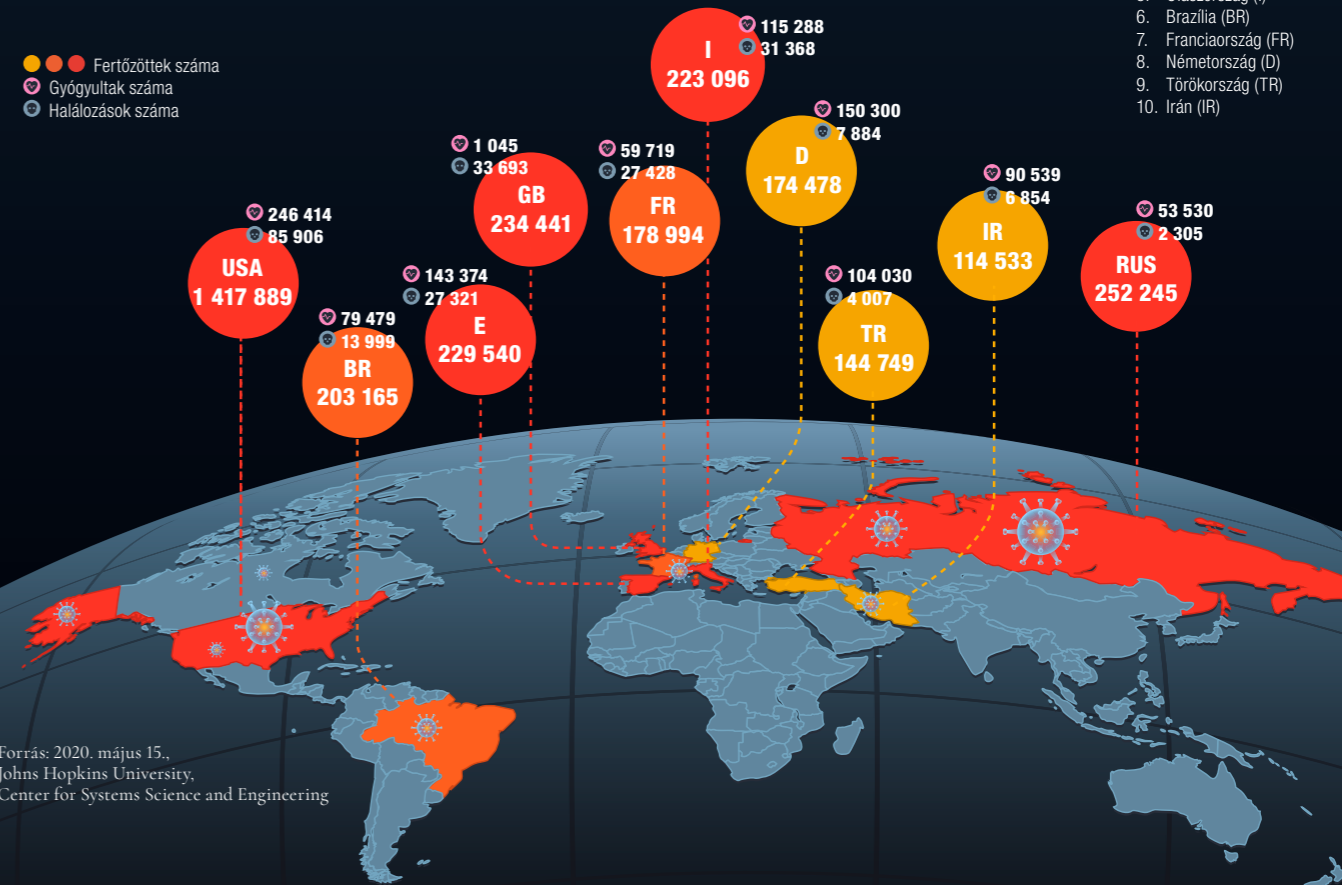
AGGODALMAK A NEMZETKÖZI SZERVEZETEK KÖRÜL

Az olyan nagy nemzetközi szervezetek, mint például az ENSZ vagy a WHO nehéz helyzetbe kerültek a járvány kitörésével. A tagállamok ugyanis iránymutatást várnak tőlük, a finanszírozási hiányosságok pedig ilyenkor még inkább felerősödnek. „A nemzetközi szervezetek politikai megítélése általában véve is vegyes, ezen a koronavírus sem fog változtatni” – véli Csizmazia Gábor. Az is igaz, hogy bár rengeteg kritika éri ezen szervezetek teljesítményét, mégis fontos szereplői maradnak a nemzetközi rendszernek. A szakember szerint információmegosztó fórumként inkább egyéni tagállami érdekeket szolgáló statisztikák és értelmezések

közlésére használt orientációs pontoknak kell elképzelni őket, semmint kooperatív adatmegosztó szervezeteknek. A vírus rávilágított a nemzetközi rendszer nagy játékosainak erősségeire és gyengéire is, amelyeket eddig viszonylag jól sikerült titkolniuk. A COVID-19 a Kínai Népköztársaságból indult, meglepő módon viszont Peking PR-kampánya elég hatékonynak bizonyul, miközben mindenki más nem mutatkozik túl ügyesnek a kommunikáció és a vírus kezelése terén. „Washington szervezetlennek, Moszkva bizalmatlannak látszik” – fogalmaz az Amerika Tanulmányok Kutatóintézet vezetője. Közben pedig megy az egymásra mutogatás, és a „lét a tét”: ki az, akinek a narratívája fenn tud maradni, erősebben tud kijönni a helyzetből, és ezt politikai és gazdasági előnyére tudja fordítani, erősítve ezzel „bizalmi pozícióját”. A verseny az Egyesült Államok és a Kínai Népköztársaság számára lesz igazán releváns: a járvány „politikai végkimenetele” számos kérdésben döntő lehet az Egyesült Államok és első számú kihívója között. »

AZ ÚJ KORONAVÍRUS TERJEDÉSE A VILÁGBAN

A COVID-19 HATÁSA AZ AMERIKAI ELNÖKVÁLASZTÁSRA

Az Egyesült Államokban nemcsak a koronavírussal kell megküzdenie a politikának, hanem a politikai szereplőknek egymással is, hiszen zajlik az elnökválasztási kampány. Donald Trump újráválasztásának esélyét egyelőre inkább rontják, mintsem javítják a járvány gazdasági és társadalmi hatásai. „A COVID-19 pont ott ütött, ahol fáj: a mind politikailag, mind magatartásilag megosztó személyiségű Donald Trump ütőkártyáját a gazdasági növekedés és a munkanélküliségi ráta alacsony alakulása adta, a COVID-19 pedig ezeket gyengítette meg először” – fogalmaz Csizmazia Gábor. A válságkezelésről kialakított kép, az elnök kapkodó és meggondolatlan kijelentései, valamint a média szintén nem könnyítik meg az elnök újráválasztását. „Trump temperamentuma az adminisztráció tényleges intézkedéseiben kevésbé érződik, így szakmailag megalapozatlan megjegyzései továbbra sem egyebek, mint gumicsontok a média számára, amely az elnök durva kommunikációs bakijaiból összefüggő narratívát sző” – fogalmaz az Amerika Tanulmányok Kutatóintézet vezetője. Az amerikai polgárok és a világpolitika számára kardinális kérdés, hogy megtartják-e időben az elnökválasztást. Csizmazia Gábor úgy véli, hogy bár egy-két állam (Connecticut, Delaware, Georgia, Indiana, Kentucky és Louisiana) elhalasztja saját előválasztási időpontját, és módosít a lebonyolítás módján, szövetségi szinten mégsem várható a választás elhalasztása. A kérdés politikai oldala viszont annál érdekesebb: a demokrata jelölt, Joe Biden szerint Donald Trump a járványt fogja ürügyként használni

FONTOS A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

„A járvány kezelése érdekében kulcsfontosságú a nemzetközi együttműködés, mert egyetlen állam sem képes egyedül megbirkózni a válsággal és annak következményeivel” – hangsúlyozták az Európa Tanács, a NATO, valamint az EBESZ parlamenti közgyűléseinek elnökei egy áprilisi közös nyilatkozatban. „Az elkövetkezendő hónapokban a tagállamok parlamentjeinek kulcsszerepet kell játszaniuk annak biztosításában, hogy a rendkívüli intézkedéseket megfelelően és a demokratikus normákkal összhangban hajtsák végre, továbbá hogy a szabadságjogok korlátozásai arányosak és ideiglenesek legyenek, valamint hogy a gazdasági segélyalapokat folyósítsák ott, ahol azokra szükség van” – olvasható a nyilatkozatban.

arra, hogy a november 3-ra kiírt elnökválasztást elodázza, javítva ezzel újráválasztási esélyein. Mindazonáltal erre nem sok esély van, mivel az alkotmány szerint az időpont-módosításról a Kongresszusnak kell döntenie, amire azonban eddig még sosem volt példa. Az elnökválasztást így szinte biztosan a terveknek megfelelően, november 3-án tartják, a kérdés már csak az, hogy mi lesz ennek a módja, és addig hogyan formálja át a járványhelyzet Trump elnöknek és kihívójának, Bidennek a kampányát. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka

MAGYAR DIPLOMATAKÉPZŐ A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEMEN

A magyar diplomáciai szolgálat egységes, magas szintű elméleti és gyakorlati képzését, valamint az utánpótlás-nevelést hivatott biztosítani a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM), valamint a Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE) idén szeptemberben induló Diplomataképző Programja. A két intézmény közötti szakmai megállapodást a kialakult járványhelyzetre való tekintettel egy videókonferencia keretében írta alá Pacsay-Tomassich Orsolya államtitkár és Koltay András, az NKE rektora.

A diplomáciai pálya iránt érdeklődő fiatalok számára kínál egyedülálló lehetőséget a Magyar Diplomáciai Akadémia képzése. A felvételt nyert hallgatók az első félévben (szeptember–január) elméleti és gyakorlati kurzusokból álló képzést végeznek el, míg a második félév során (február–június) a Külgazdasági és Külügyminisztériumban, illetve magyar külképviseleteken teljesítenek szakmai gyakorlatot. A KKM a programot sikeresen elvégző résztvevők számára – a rendelkezésre álló státuszok fényében – álláslehetőséget kínál a minisztérium állományában. Koltay András rektor a megállapodás aláírásakor elmondta, hogy „az az eltökéltség, amellyel ezt a projektet előre visszük a járványügyi helyzet ellenére is, azt bizonyítja, hogy semmi nem állhat a Magyar Diplomáciai Akadémia elindulásának az útjába”. A rektor szerint ez egy óriási lehetőség az egyetem számára. Pacsay-Tomassich Orsolya arról beszélt, hogy bár online, távkapcsolat formájában történt az aláírás, azonban ez a két intézmény közötti szoros együttműködést egyáltalán nem befolyásolja. A jelentkezéshez szükséges felvételi eljárás folyamatát, valamint ehhez kapcsolódóan az informatikai rendszert is megfelelően kialakították.

Az utánpótlás-nevelést biztosító Diplomataképző Program célja, hogy a képzést sikeresen teljesítő hallgatók a KKM munkatársai legyenek, ezzel utat nyitva a diplomáciai karrier felé. „A világpolitikában kihívásokkal teli időszakot élünk át, ezért különösen fontos, hogy a Magyarországot képviselő diplomaták mindenütt bátran, a szükséges konfliktusok felvállalására készen, egy több mint ezeréves nemzet büszke képviselőiként üljenek tárgyalóasztalhoz a világ minden pontján” – ezt már Sziijártó Péter külgazdasági és külügyminiszter fejtette ki a program hivatalos weboldalán. Az Akadémia keretében nyújtott képzés bár nem része egyik mostani akkreditált karnak, szaknak sem az egyetemen, azonban széles körű, versenyképes tudást kínál mindazoknak, akik a magyar diplomáciai karban kívánnak dolgozni, és a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket akarják képviselni a világban. Magyarország első, külügyi szakembereket képző programjának szakmai színvonalát a külügyi feladatellátásban jártas, elismert hazai és külföldi szaktektentélyek garantálják a képzés leendő oktatóiként. Gazdag Ferenc, az NKE professor emeritusa lapunknak elmondta: „Ezzel a képzéssel közelebb lehet majd hozni egymáshoz az egyetem nemzetközi tanulmányok szakjának végzettjeit és »

a magyar főhatóságok nemzetközi szakemberigényét.” Gazdag Ferenc továbbá célszerű és logikus ötletnek tartja egyes képzések oktatási intézmények mellé való telepítését, így a két intézmény között megvalósuló együttműködést is.

Az egyéves kurzus helyszíne a Nemzeti Közszoigálati Egyetem Ludovika Campusa, ahol a képzésre felvételt nyert hallgatók a többi között a külügyi tevékenység szempontjából fontos szakmai és nyelvi ismereteket is elsajátíthatják. A program első része egy magas szintű elméleti és gyakorlati képzés, amelynek során komplex, naprakész tudás szerezhető. Tematikája igen sokszínű: az intenzív nyelvi oktatás mellett interaktív tematikus tréningeken vehetnek részt a hallgatók, akik a készségfejlesztő kurzusokon prezentációs technikákat, diplomáciai íráskészséget sajátíthatnak el, szimulációs gyakorlatok részesei lehetnek, valamint egyebek mellett a nyílt forrású hírszerzés elméleti és gyakorlati hátterébe is bepillanthatnak. Ezt követően egy szakmai gyakorlatot kell teljesíteniük a KKM-ben, illetve magyar külképviseleteken. A Diplomataképző Programra való jelentkezés feltételei között található a felsőfokú végzettség, büntetlen előélet, magyar állampolgárság, valamint a felsőfokú angol nyelvtudás és még egy idegen nyelv középfokú ismerete. A részletekről és a felvételi folyamatról további információk a Magyar Diplomáciai Akadémia honlapján és annak Facebook-oldalán érhetők el.

A Magyar Diplomáciai Akadémia más államok hasonló intézményeivel is szoros partnerségben áll, ilyen például a gyakran

mintaként is szolgáló Bécsi Diplomáciai Akadémia Ausztriában. Az 1754-ben Mária Terézia császárné által alapított Orientalische Akademie a fiatal diplomaták állami képzési központja volt, a Habsburg Monarchia megfelelő diplomáciai szolgálatának érdekében. Az osztrák képzőhely a világ legrégebbi akadémiajának számít, közvetlen utódját, a Bécsi Diplomáciai Akadémiát 1964-ben alapították, és 1996-ban vált független állami intézménnyé. Kicsit távolabbi vizekre evezve, a rendszerváltás előtt például a Moszkvai Nemzetközi Kapcsolatok Állami Intézete (Moszkovszkij Goszudarsztvennij Insztyitut Mezsduarodnih Otnosenyij), Oroszország egyik legrégebbi intézménye számított a fő diplomataképző központnak. A hallgatók már akkoriban is alapos szakmai ismeretekre tehettek szert egy inkább gyakorlatias képzés keretében. Természetesen Európán kívül, más kontinenseken is számos lehetőség áll a fiatal diplomaták gyakorlati tapasztalatszerzésére; például a Kuvaiti Diplomáciai Intézet, a mexikói Matías Romero Intézet vagy a Fülöp-szigetek Külügyi Szolgálat Intézete is fogad hallgatókat, mindezek mellett pedig partnerségi kapcsolatban áll a hazai akadémiával.

Breuer Klára, az NKE nemzetközi igazgatója korábban Magyarország washingtoni nagykövetségén sajtóattaséként dolgozott, majd a londoni képviselőn nagykövethelyettesként tevékenykedett. Legutóbbi megbízatása Magyarország lisszaboni nagykövetségének vezetése volt, de dolgozott többek között Mádl Ferenc néhai köztársasági elnök diplomáciai

HAZAI ÉS NEMZETKÖZI PARTNEREK

A Magyar Diplomáciai Akadémia hazai partnerei között található a Nemzeti Közszoigálati Egyetem mellett a Budapesti Corvinus Egyetem is. A nemzetközi együttműködők a világ számos országát lefedik Európától kezdve Ázsián át Közép-Amerikáig. Külföldi partnerként vesz részt a programban a többi között a Lengyel Diplomáciai Akadémia, a Portugál Diplomáciai Intézet, a Spanyol Diplomáciai Iskola, a Fülöp-szigeteki Külügyi Szolgálat Intézete, a Laoszi Külügyi Intézet, a Tunéziai Diplomáciai Intézet, a Kirgiz Diplomáciai Akadémia és a mexikói Matías Romero Intézet is.

főtanácsadójaként is. Mint mondja, ahhoz, hogy valaki ezt a hivatást hosszú távon, színvonalasan művelje, megfelelő szaktudással, tapasztalattal és elkötelezettséggel kell rendelkeznie. Breuer Klára 2010 után Martonyi János kabinetfőnökeként részt vett a belső minisztériumi felvételi rendszer és képzés erősítésében, így kellő rálátása van a témára. Elmondta, hogy a ma is aktív diplomatáinknak korábban is volt alkalma a Bécsi Diplomáciai Akadémia vagy a brit Know How Fund képzéseiben való részvételre. Az igazgató szerint nagy előrelépést jelentett, amikor 2012-ben felavatták

az ügynevezett tanmissziót, ahol a külszoigálatra kerülők szimuláció formájában megismerkedhettek a diplomaták mindennapi teendőivel. Az önálló diplomáciai képzési központ létrehozása azonban egy más minőségi szintet jelent, hiszen most kiemelt feladat a magyar államigazgatás számára magasan kvalifikált munkatársak képzése.

A diplomatapálya igen összetett és sokszínű, naponta más-más témával kell foglalkozni, így Breuer Klára ezt a hivatást azoknak a fiataloknak ajánlja, akiket érdekel, hogyan lehet hasznos hídfőállásokat létrehozni Magyarországnak; akik tudni akarják, mi a magyar érdek, szeretnek elemezni, és nem bányák, ha programot kell szervezni, beszédet mondani, cikket írni, konzuli ügyfeleket segíteni vagy éppen összmagyar ügyek mellett érvelni. „Szükség van elszántságra is az új kultúrák megismeréséhez, mert ezen keresztül vezet az út a partnerország személyiségeinek, vállalkozóknak, politikusoknak, véleményvezéreknek a szívéhez” – hangsúlyozta az egykori kabinetfőnök, kiemelve az élethosszig tartó tanulás fontosságát. Az egyetem nemzetközi igazgatója minden leendő magyar diplomatának sok sikert és kitartást kíván, a Magyar Diplomáciai Akadémiának pedig azt, hogy jól képzett, elkötelezett magyar diplomaták új és új nemzedékeit tudja képezni a Ludovika falai között. ●

Szöveg: Homonnay-Bukovenszki Orsolya • Fotó: MTI

TERMÁLVÍZKUTATÁS BAJÁN

A Kárpát-medence gyógyhatású termálvizei Európa-szerte ismertek, fürdőink a hazai és külföldi turisták népszerű célpontjai. Kivételes földtani adottságokkal rendelkezünk, köszönhetően a viszonylag vékony földkéregnek és a megemelkedett földköpenynek. Baján egy jelentősebb fürdőfejlesztést tervez a helyi önkormányzat, ezért felkérték az NKE Víztudományi Karának szakértőit, hogy vizsgálják meg a városban végzett hévízkutatás eddigi eredményeit.

A hazai fürdőkultúra első emlékei a római időkből származnak, de a termálvizek kutatása a 19. század második felétől kapott igazi lendületet. Sorra fedezték fel hévízforrásainkat, a technológia fejlődésével pedig a felszín alatt fekvő mélyégi vizek is elérhetővé váltak. A mélyégi rétegvizek igazi úttörője Zsigmondy Vilmos volt, az ő nevéhez fűződik a Margit-szigeti, a városligeti és a harkányi termálkutak létesítése. Munkásságát unokaöccse, Zsigmondy Béla vitte tovább, aki elsősorban az Alföld hévízkincseit kutatta, így jutott el Baja városába is.

Baja város lokálpatrióta polgárainak régi álma volt, hogy hasonlóan sok dél-alföldi és dél-dunántúli településhez, végre valódi termálvizes fürdőváros legyen. A 19. század végén még általánosan elterjedt hiedelem volt, hogy hazánkban bárhol található termálvíz, amely korlátlan mennyiségben áll rendelkezésre. Baja város vezetése ezen felbuzdulva, 1899-ben bízta meg Zsigmondyt, hogy a város főterén, a Szent István (mai Szentháromság) téren egy mélyfúrású kutat létesítsen. A vörösfenyő csövezéssel készült kút talpmélysége 500,6 méter volt, és percenként 24 liter, 19 °C hőmérsékletű víz tört fel belőle. Termálvíznek tehát nem volt mondható (akkoriban a 35 °C feletti vizeket minősítették termálvíznek, ez később módosult 30 °C-ra), de ennek ellenére hamar népszerű lett a városiak körében, mert kellemes ízű víz volt, így előszeretettel fogyasztották. Éveken keresztül lajtos kocsis hordta szét a városban a tiszta, jó minőségű artézi vizet, amely akkoriban, amikor a kolerajárvány rendszeresen felütötte a fejét, valóban nagy kincs volt. A kút vízhozama azonban gyorsan csökkent, 1903-ban már csak 14 l/perc volt. A kutat később átépítették, felújították, sőt tervben volt, hogy a vizét

tározókba vezetik ahelyett, hogy a Sugovicába – a Duna holtágába – csordogál. Vize egy idő után sajnálatos módon elapadt, így a kút csendben az enyészeté lett.

1924–25-ben a Petőfi-szigeten már egy jóval jelentősebb munka folyt a Hungarian Oil Syndicate Ltd. nevű angol cég kivitelezésében. Az I. világháború és Trianon után az ország gazdaságilag mélyponton volt, ezért igyekeztek olyan külföldi befektetőket találni, akik a hazai szénhidrogén-kutatásban fantáziát és persze jó befektetést láttak. Az Angol–Perzsa Olajvállalat érdekltségébe tartozó cég elsősorban az esetlegesen elérhető ásványolaj- és földgázrtegek keresésére fókuszált, de természetesen figyelemmel kísérték a fúrás munká során elért vízrétegek mennyiségi és minőségi paramétereit is. A cég korábban már két sikertelen kutatófúrást könyvelhetett el, az egyiket a Zala megyei Budafapusztán, a másikat pedig a Tolna megyei Kurd község határában. A munka 1924 novemberétől 1925 júliusáig tartott, és a tervezett 800 méternél lényegesen mélyebb, 1369,28 méter mély fúróluk létesült. Ez a próbálkozás is sikertelennek bizonyult, a kutatófúrás sem szénhidrogéneket, sem pedig termálvizet nem tárt fel, ellenben a leírások alapján megalálta azt a réteget (250–450 méter között), amelyben az alacsony hőmérsékletű artézi víz található. Baja jelenleg is működő két artézi kútja is ezt a réteget csapolja meg.

1967-ben a városi piac területén történt a következő kutatófúrás, amely a Ceglédi Vízkutató Vállalat kivitelezésében készült. Ez a fúrás már célzottan termálvíz kutatás céljából létesült, talpmélysége 1211 méter, talphőmérséklete pedig 76,5 °C volt. Sajnos ez a kút is teljesen meddőnek bizonyult, de ezúttal legalább pontos rétegrend-kimutató készült, így tapasztalatszerzésnek mindenképpen jó volt, hiszen hozzájárult

a környék geológiai és hidrogeológiai ismeretanyagához. A fúrásból kiderült, hogy az elért medencefenék gránitoid jellegű, a felette lévő törmelékeny kőzetrétegek pedig magas agyagtartalmuk miatt szinte teljesen vízzárók. Ez az a réteg, ahol a termálvíz előfordulhatna, és megállapították azt is, hogy az innen származó víz fosszilis tengervíz összetételű, és igen jó minőségű gyógyvíz lehetne, mennyisége azonban nagyon csekély, így nem termelhető ki. Így a fúrást követően ezt a kutat is rövid idő alatt megszüntették.

A következő – és egyben utolsó – kutatófúrás 2008-ban zajlott a várostól délre, mintegy 2 km távolságra, a Ferenc-csatorna partján. Ezt a fúrás részletes földtani-geofizikai kutatás előzte meg, amely megállapította, hogy a város határain belül remény sincs eredményes termálkút fúrásra. A városon kívül, de annak közelében azonban találtak olyan területet, ahol a medencefenék igen mélyen található, és meglehetősen vastag a törmelékeny – potenciálisan víztartó – réteg. A déli terület rész további kutatását, a szeizmikus-reflexiós felvételét az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet végezte 2007-ben. Ezen a területen miocén, pliocén és pleisztocén korú, és igen nagy vastagságú törmelékkel kitöltött mélymedence található, amely összetételét tekintve esélyesnek mutatkozott termálvíz feltárára. A fúrás pontos helyének megállapítását követően megkezdődtek a munkálatok, amely során egy 1820 méter mélyességű fúróluk létesült, kitermelésre »

Légi foró a Sugovica (Kamarás-Duna) és a Halászpárt az 1965-ös árvíz idején

Az első jelentősebb mélységű közkút a Szent István (mai Szentháromság) téren létesült 1899-ben

alkalmas mennyiségű termálvizet azonban ezúttal sem sikerült találni. Baja városának tehát jó eséllyel le kell mondania arról, hogy közvetlen közelében termálvíz termelésére alkalmas kutat létesítsen, de a számos kutatómunkának köszönhetően már meglehetősen részletes adatokkal rendelkezünk a város alatti terület földtani jellemzőiről.

A rendelkezésünkre álló kutatási adatokból az tűnik ki, hogy a környék geológiai viszonyai meglehetősen változatosak, és néhány kilométer távolságon belül jelentős különbségek adódhatnak. Ezt leglátványosabban a medencefenék elhelyezkedése tükrözi: amíg Bajától 10 kilométer távolságra gyakorlatilag előbukkan a föld alól, addig Baja déli peremén akár 2500 méter mélységben is húzódhat, majd északi irányba haladva ismét emelkedni kezd. Úgy tűnik tehát, hogy a város geológiailag több képződmény találkozásánál található. Az egyik a Nagybaracska–Váripuszta–Báta mezozoós gerinc, amely tulajdonképpen a Villányi-hegység folytatásának

mind pedig a medenceüledék – megfelelő víztartó rétegek hiányában – alkalmatlan a termálvíz szolgáltatására. A környékbeli települések ebből a szempontból már sokkal szerencsésebbeknek mondhatók. Bajától 20-30 kilométer távolságra, Nagybaracska és Dávodon évtizedek óta működnek termálkutat, amelyek mellé gyógyfürdők is létesültek. Ezek a kutak általában 500 méter mélységből szállítják a felszínre a 36–40 °C hőmérsékletű gyógyvizet. Az elmúlt 120 év során Baján számos kutatás próbált a termálvíz nyomára bukkanni, sikertelenül. A kutatások azonban nem voltak hiábavalók, hiszen bár a forró gyógyvíz nem került elő, részletes és alapos képet kaptunk a város alatt húzódó földtani, geológiai képződményekről, amelyek így magyarázattal szolgálták a hévízkutatás sikertelenségére. ●

Szerző: Goda Zoltán, az NKE VTK tudományos segédmunkatársa

Fotó: Fortepan

Forrás:

Bada Gábor – Dövényi Péter – Horváth Ferenc – Szafián Péter – Szederkényi Tibor – Windhoffer Gábor (2002): *Geológiai lehetőségek termálvíz-kutató fúrás lemeltyítéséhez Baja városában és környékén*. Budapest, Geomega Kft.

Bánáti Tibor (1998): Volt egyszer egy Szentháromság téri artézi kút. *Bajai Honpolgár*, 9. évf. 11. sz.

Értékes gyógyvizet várnak (1977). *Petőfi Népe*, 32. évf. 77. sz.

György Lajos – Szeghy Erika (2007): *Kutatási jelentés – Baja környéki 2D szeizmikus mérések értelmezése*. Budapest, Eötvös Loránd Geofizikai Intézet.

Solymos Ede (1990): Olajkutatás 1924-ben. *Bajai Honpolgár*, 1. évf. 4. sz. 4.

Ulbrecht László – Szederkényi Tibor (2007): *Földtani szakvélemény a bajai termálkút helykijelöléséhez*. Aktinolit Kutatási és Oktatási Bt., Szeged.

Rendszerváltás: az egyházak szerepe

A különböző vallások és egyházak társadalmi szerepe a múltban is sok dologtól függött, mint például az adott társadalmi környezet jellege, tanításaik, doktrínáik vonzereje, intézményeik hatékonysága és politikájuk célszerűsége. Az egyházakra jelentős mértékben hatnak a globális politikai és gazdasági változások is, hiszen ezek befolyásolják a hívők életét és gondolkodásmódját, sok esetben másfajta, sajátos világnézeteket alakítanak ki. Még március elején került sor arra a kerekasztal-beszélgetésre, amelyen Carsten Rentzing, volt szászországi evangélikus püspök, Balog Zoltán református lelkész, korábbi miniszter és Pröhle Gergely, a Nemzeti Közszerzői Egyetem Stratégiai Tanulmányok Intézete igazgatója, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője beszélgettek arról, hogyan változott az egyházak szerepköre és befolyásának mértéke a társadalomban a rendszerváltozás óta.

A vallás szerepe egyrészt átívelni a politikai és földrajzi határokon, összekötve ezzel követőiket, és sajátos szolidaritást alakítani ki közöttük, másrészt szigorú határokkal megosztani a Föld lakóit. Az azonban a mai napig vitatott, hogy ebben a világrendben az államvallások monopóliumának megszűntével milyen mértékben hat az egyes államokban a többségi vallás értékrendje a közgondolkodásra és a civil társadalomra vagy a nemzeti politikákra. Hazánkban a rendszerváltás óta bekövetkezett globalizációs folyamat fontos hozadéka a humánusabb szemlélet, azonban a szolidaritás értelmezése eltér az ENSZ által nemzetközileg megállapított meghatározástól. Vallási szempontból a szolidaritás nem segélypolitikák vagy együttműködési programok összességét, hanem az egyéneken lejátszódó átalakulást jelenti, amely elősegíti az egyénben (egyéni bűn) és a társadalomban (strukturális

bűn) lévő megosztottság leküzdését. Mi az egyházak alapvető társadalmi szerepe a 21. század versengő világában? Erre a kérdésre nem könnyű válaszolni, főleg az eltérő világnézetek okozta versengésnek köszönhetően, de az elég egyértelműnek tűnik, hogy az egyházi vezetők szerepe, a vallást oktatók és terjesztők befolyása a globalizálódó, virtuális térben is létező világban jelentős, ezért felelősségük is számottevő.

Az egyházak által alkalmazott segítségnyújtás palettája igen széleskörű, foglalja magában a szegények étellemezésével, a hajléktalankok ruháztatásával vagy a gyermekek oktatásával. A társadalom általánosságban pedig ezt is várja el a hívő közösségtől, hogy segítsen a rászorulókon és közbenjárjon az érdekükben, hiszen ez a kereszténység egyik alaptanítása. Nemcsak a koronavírus okozta krízishelyzetben, hanem a globális világ ártrendeződéséből fakadó gazdasági válság hatására az anyagi kilátástalanság, munkanélküliség és különböző erőszakok (családon belüli, mentális bántalmazások) kérdésköre is felerősödik, ezáltal a lelki segítségnyújtás, támogatás, meghallgatás és megértés elkerülhetetlen ezekben a helyzetekben is. Hazánkban a 2011. évi CCVI. törvény (a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról; továbbiakban: Ehtv.) 5. §-a értelmében a társadalom felekezeti megosztásáról állami hatóság által nem gyűjthető adat, a 2011-es népszámlálás során azonban mintegy 5,4 millió fő vallotta magát (önkéntesen) valamelyik vallási közösséghez tartozónak. Az állam és az egyház szétválásának igénye az állam semlegességének követelményéből fakad, amely nem értékmentességet, hanem világnézeti semlegességet takar. Ezt a viszonyt tekintve nincs egységes európai modell. Az SZJA egyházi 1 százaléka az 1997. évi CXXIV. törvény (az egyházak hitéleti és közéleti tevékenységének anyagi feltételeiről) 4. §-a alapján „a bevett egyházak jogosultak a rendelkező nyilatkozatot tevő magánszemélyek által befizetett személyi jövedelemadó egy százalékára”, emellett kiegészítő támogatásra is jogosultak. A különböző felekezetek között itthon nincs akkora eltérés, mint például Németország egyes részein.

A március eleji kerekasztal-beszélgetésen elhangzott, hogy az egyházak hagyományosan aktív szerepet töltenek be a közéletben mind Németország keleti tartományaiban, mind hazánkban, ezért a politikai folyamatok egyházi értelmezése számos fontos kérdésre felhívhatja a hívők és nem hívők figyelmét. Több olyan kiemelkedő kérdés körbejárására került sor a találkozón, amely a vallás és ember viszonyának alapvető feltevéseivel is megegyezik. Mi az egyház feladata a közéletben? Mit várunk az egyháztól? Legkevésbé azt, hogy politikailag állást foglaljon, inkább azt, hogy támogassa az embereket a nehéz helyzetekben. A kerekasztal-beszélgetésen szó volt arról is, hogy vannak olyan kérdések (például a romák helyzete a társadalomban), amelyek esetében

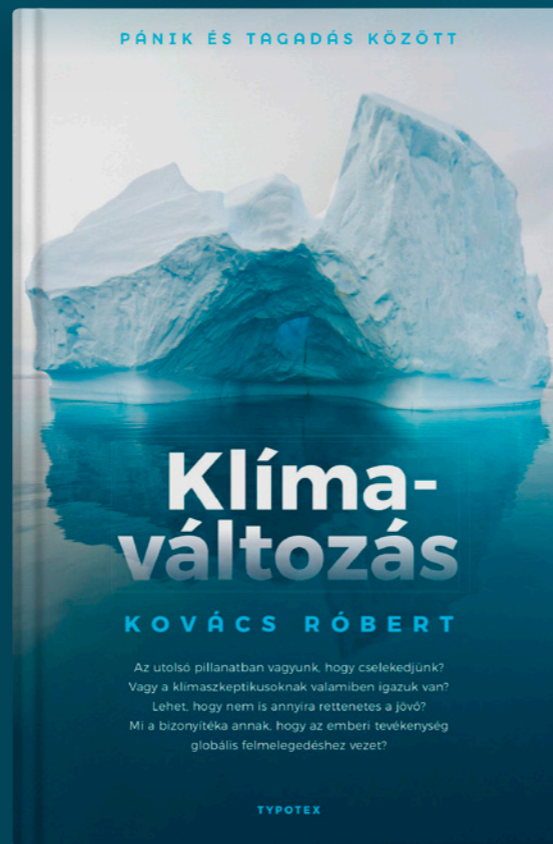
az egyház bír igazi befolyással, hiszen az ő emberei mozognak az érintettek között, ők tudnak igazán hatással lenni az érintett társadalmi csoportokra. A politikai keretrendszer segítségével nélkül azonban nem képes az egyház hatékonyan segíteni. „Ez már egy olyan szociális terület, ahol az egyház játszhatna határozottabb szerepet” – fogalmazott Carsten Rentzing. A volt evangélikus püspök hozzátette, hogy az egyház hagyományosan szerepet vállal a közéleti párbeszédben, így hozzá tud járulni a társadalmi stabilizációhoz, miközben a politikai ellentétek egyre nyilvánvalóbbá válnak. Azonban szerinte fontos, hogy az egyház tegye a maga dolgát, és ha kell, akkor az olyan tartalmi kérdésekben is foglaljon állást, mint a menekültügy. „Lehetőséget kell teremteni a közös gondolkodásra, eszmecserére alkalmas helyeket kell létrehozni ezek megvitatására” – fogalmazott Rentzing. Vannak azonban olyan alaptételek, amelyekről nem lehet vitát nyitni: hogy bánunk embertársainkkal, hogyan tanúsítunk irgalmasságot olyanokkal szemben, akiknek erre szükségük van. Elhangzott, hogy az egyháznak nem feladata kiállni az aktuális kormányzás mellett, hiszen Luther Márton kétfajta kormányzásról szóló tézisét elemezve rájöhettünk, hogy a vezetés szempontjából nem keverhetjük a világi és az egyházi világot. Sok olyan lelkész van, aki szenvedett a kommunista uralom alatt, megnyomorították abban az időszakban, gyermekei nem tanulhattak tovább. A nyugatnémet oldalról ezt sokszor nehéz megérteni, pedig például Thüringiában, a jelenlegi miniszterelnök kormányában is több olyan politikussal találkozhatunk, akik személyesen vettek részt az egyház világi képviselőinek kínzásában, megalázásában. A kommunisták felé való nyitás a nyugati oldalról érkezik, ez a nyomás pedig csak nehezíti ezt a folyamatot. A beszélgetésen szó volt arról is, hogy a politikai ellentéteket feloldhatja a vallás, azonban a politika nem mondhatja meg, ki tartozik az egyházba, annak közösségébe, és ki nem. A társadalomban fontos szerepet játszanak a párbeszédbe elegyedő, a „beszédköz-pontú” egyházak, amelyek napjainkban rájöttek, hogy nem lehet folytatni az eddig kitaposott utat, irányt kell változtatni, más, új alapokat kell letenni. ●

Szöveg: Pap Melinda

KOVÁCS RÓBERT: KLÍMAVÁLTOZÁS

„Az emberi tevékenység majdnem bizonyosan hatással van az éghajlatra. Az 1950-es évek óta mért globális felmelegedés több mint felének – leginkább 95 százalékos bizonyossággal – az emberi tevékenység áll a háttérben” – olvasható Kovács Róbert ismeretterjesztő könyvében, amely tavaly jelent meg a Typotex Kiadó gondozásában. A globális felmelegedés napjaink közkedvelt kifejezése, amellyel könnyen dobálóznak a politikusok és a média is. A tényeket viszont kevesen ismerik – Kovács Róbert könyvében igyekeznek feltárni ezeket az olvasók előtt. A szélsőséges időjárások korát éljük: szokatlanul nagy szelek, új és a korábbinál erőteljesebb ciklonok, tájfunok, szárazság és tengerszint-emelkedés tapasztalható. De ki tehet minderről? Mi köze a folyamatokhoz az üvegházhatásnak? Mi az a széndioxid, és miért olyan veszélyes? Az emberi tevékenység mennyiben járul hozzá a globális felmelegedéshez? A sarkos megállapítások mögött, az érzelmek világán túl viszont meghúzódik az igazság, az információk „csupasz”, érzelmes és politikamentes verziója. A „[pánik és tagadás között]” igenis létezik tudományos magyarázat a klímaváltozásra és a globális felmelegedésre. Kovács Róbert ismeretterjesztő írásában ezt igyekeznek felkutatni. A szerző éghajlatkutató és meteorológiát tanult, számos publikáció van a háta mögött a témában, és figyelemmel kísérte az elmúlt évtizedekben a klímaszkeptikusok és az -alarmisták között kialakult harcot. *Klímaváltozás – Pánik és tagadás* című könyvében a 2014-es Éghajlat-változási Kormányközi Testület jelentését dolgozza fel. A történeti áttekintésen túl tudományos ismeretanyagot is igyekeznek közérthetően átadni az olvasóknak: a tudományos szférától a hétköznapi olvasóig mindenki megérti, mit jelent az üvegházhatás, miért egyszerre fontos és káros összetevője a légkörnek a szén-dioxid, és miért és miképpen van hatással az emberi tevékenység a globális éghajlatra. A könyv nem a pánikkeltésről és a tagadásról szól: sokkal inkább a valós

információkról és kérdésekről, amelyekre a pánik és a tagadás is épül. A könyvben a kételkedők, a „hívők” és a bizonytalanok is találnak valamit. Egy biztos: a könnyű olvashatóság mögött egy nagyon is nehéz téma kerül olyan megvilágításba, amely mindenkit cselekvésre ösztönöz. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka

KLÍMAVÁLTOZÁS – A TÉNYEK (DAVID ATTENBOROUGH – BBC 2019)

Amit ma megtehetsz, már nem halaszthatod holnapra – akár ez is lehetne a BBC 2019-es dokumentumfilmjének tanulsága, amely David Attenborough ajánlásával és narrációjával készült, megszólaltatva a téma kapcsán Greta Thunberg fiatal klímaaktivistát és számos neves egyetemi professzort, kutatót. Attenborough több mint húsz évvel ezelőtt kezdett a klímaváltozásról nyíltan beszélni. Ez alatt a két évtized alatt rengeteg minden átalakult, és most már egy olyan fenyegetéssel kell szembenézni, amely azonnali cselekvést követel. A tartalmi mondanivaló ötvöződött a filmben a BBC magas minőségű képi világával, egyszerre gyönyörű, szomorú és félelmetes képekkel a minket körülvevő Földről: arról a helyről, amelyen élünk. A drámai zene is ráerősít a filmben amúgy is jelen lévő felfokozott érzelmekre – de ez most nem baj. A klímaváltozás egy olyan téma, amelyről – vagy így vagy úgy, de – folyamatosan beszélni kell, és mindenkihez el kell juttatni legalább a tényeknek azon részét, amely a következő nemzedék életét befolyásolhatja. A napi energiaszükségleteink nagy részét a fosszilis energiahordozókból nyerjük ki: az okoseszközök, a számítógépek töltése, az okosotthonos működtetése, a közlekedés, a használati tárgyaink nagy része mind olyan energiákkal működik és készül, amelyekhez olyan alapanyagokra van szükségünk, amelyek megrövidítik a Föld életét a többlet-szén-dioxidnak „köszönhetően”, amely az előállítási folyamatok során a légkörbe kerül. A film érthetően mondja el és szemlélteti a légköri szén-dioxid éghajlatváltozásban játszott szerepét. A klímaváltozás az elmúlt évtized során politikai kérdéssé vált: választásokat lehet vele nyerni és veszíteni, külön iparág épül rá, és gyerekek tömegei tüntetnek azért, hogy érdemben elkezdjen valaki foglalkozni vele. Baj-e, hogy politikai kérdéssé teszünk egy tudományos kérdést? Nem. Mert az erdőtüzek pusztítása, a növényi organizmusok átalakulása és a fajok kihalása megköveteli, hogy valahonnan fentről valaki lépéseket tegyen azért, hogy a Földünk élhető legyen. A *Klímaváltozás – A tények* című dokumentumfilm egyszerre tudományos, figyelemfelkeltő,

érdekfeszítő és az országok (a világ) klímapolitikáját bíráló alkotás, amely rávilágít arra, hogy nem muszáj érteni a folyamatok fizikai, kémiai és biológiai részleteihez, elég, ha odafigyelünk a tudósok szavára. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka • Fotó: Polly Alderton/BBC Studios

EXIT – avagy nem is olyan rossz hely a Pokol...

(Tasnádi István: *Tranzit*, Jean-Paul Sartre: *Zárt tárgyalás*)

Két szerző, két dráma, két helyszín (egy repülőtéri terminál és egy második francia császárság korabeli szalon), kevés szereplő. Ablakok száma: 0. A két hely között nagyon minimális kapcsolat van. Szinte semmi. Mégis ugyanazok a kérdések merülnek fel: kik azok az emberek, akik ott vannak, miért vannak ott, és a legfontosabb: miért nem mennek el? Hogy kik ők, az kiderül, és vele együtt az is, hogy miért vannak ott, ahol. Fény derül ügyes-bajos, néhol már szinte „beteges” életükre. Egymásra mutogatnak, de nagyon jól tudják, hogy miért kerültek oda, ahova. Az is kérdéses, hogy miért pont ők kerültek össze. Tasnádi István *Tranzit* című művében ez némiképp könnyen megválaszolható: ők ültek azon a gépen, amely lezuhant, ezért most nekik kell a „várószobában” elszámolni a lelkiismeretükkel. A válasz ellenben nem ilyen egyszerű: Sartre *Zárt tárgyalás* című, nem könnyen emészthető és nagyon nyomasztó drámájában. Miért pont ők hárman? Vagyis inkább: miért pont ők négyen? Lehet, hogy három embert zárnak itt össze egy sötét szobába, de van még ott valaki: a pincér. Ő is ott van valamiért, nem pedig otthon. Ő vajon miért ragadt abban az átmeneti állapotban, hogy

se a Pokolba, se a Mennybe nem kerülhet? Ő lent, a semmiben őrzi a gyónásra váró lelkeket. Ha szorosan nézzük, mondhatjuk: ő ki-be járhat a szobából, míg a lelkek nem, de ő sem mehet el innen. Neki is itt kell maradnia. Egy biztos: neki állandóan itt kell lennie. De miért nem tudnak távozni egyik helyről sem az emberek (lelkek, lelkiismeretek vagy ki minek tartja őket)? És hova mennének, ha mégis elmehetnének? Mikor esélyt kapnak, hogy elmehessenek (kinyílik az ajtó), akkor hezitálnak. Egyszer eljön a pillanat, amikor kinyílnak az ajtók, ott állnak előtte, és nem mennek ki rajta. Az ajtó pedig még egyszer nem fog kinyílni. Mi, akik kívülről nézzük őket, azt gondoljuk, hogy miért nem mennek ki, mi bezzeg rögtön elszaladnánk, gondolkodás nélkül elhagynánk a helyet, ha mi lennénk ott. De vajon tényleg? Tényleg rögtön felpattannánk, és nem néznénk szembe az életünkkel, ha mi ülnénk abban a terminálban vagy szobában? Nem hiszem... és pont ez a rémisztő mind Tasnádi, mind Sartre drámájában. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka

BLOGTÉR

tudományos és közpolitikai kérdésekről közérthetően

Continuum

Szellem- és eszmetörténet

Cyberblog

Kiberbiztonság és -hadviselés

Frontier

Gazdaság és politika az USA-ban

Horizontok

Közép-Európa aktualitásai

ITKI

Az információs társadalom kihívásai

Kormányzás és tudomány

Közpolitikai kérdések

Ludecon

Gazdaság és versenyképesség

Öt perc Európa

Európa hétköznapijai

PÁK

Politikatudomány, politikaelmélet

MAGAZIN

Az NKE oktatási-kutatási tevékenységét bemutató

- ▶ kutatói portrék
- ▶ frissen megjelenő kiadványok
- ▶ tudományos cikkek
- ▶ konferenciák összefoglalói

NEMZETEK EURÓPÁJA KARRIERPROGRAM

*A Nemzeti Közzolgálati Egyetem képzése a Ludovika Campuson,
az Igazságügyi Minisztérium együttműködésével*

MIT KÍNÁLUNK?

- Ingyenes képzést
- 6 hónapos irányított szakmai felkészülést az európai közzolgálatra
- Kiemelt felkészítést az Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO) versenyvizsgáira
- Gyakorlati ismereteket elismert szakemberektől
- Angol nyelvből szakmai nyelvi kurzusokat
- Rugalmas órarendet
- Ösztöndíj-lehetőséget
- Mentorálást az Európai Unió intézményeiben megkezdett karrierhez

Jelentkezési határidő: 2020. június 1.

További információkért keresse fel a nemzetekeuropaja.uni-nke.hu honlapot,
vagy írjon a nemzetekeuropaja@uni-nke.hu e-mail-címre.

NEMZETI
KÖZZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM